

Taxa postala
plătută la număr
No. 244716/929.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj, Str.
Baron L. Pop

10. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. —
Hirdetések díjazás szerint. — Az
"UJ KELET" a transilvániai és
banati zsidóság egyetlen napilap-
ja. Cikkeink utánnomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszerekesztő: Dr. Mar-
ton Ernő, Admí-
nistrátor delegat și girant responsa-
bil-Felölős igazgató: Schwartz Endre,
Proprietar—Tulajdonos: Fraternitas
S.A.R. de Editură. Registrul publica-
țiilor periodice No. 43. Dos. 889.
1938. Tribunalul Cluj, Secția III.

Péntek, március 24.
1939—5699. Niszan 4.
XXII. évfolyam, 69. szám.

Enyhült a világpolitikai feszültség

Kereskedelmi megegyezés Románia és Németország között

Hitler bevonult a Memel-vidékre. A francia sajtó az olasz-francia viszony megjavítását sürgeti

Londonban kidolgozták Nyugat- és Kelet-Európa biztonságának rendszerét

BUCURESTI, március 23. A Semnalul írja: Az utolsó 24 óra során a nemzetközi helyzetben jelentős javulás következett be. A külföldről érkezett hírek szerint háború, vagy újabb támadás veszélye az adott pillanatban nem fenyeget többé. London, Párizs, és Moszkva kifejezést adtak azon szilárd elhatározásuknak, hogy nem tűrik többé semmilyen erőszakos változtatást Európa helyzetében.

Victor Emanuel olasz királynak a parlamenthez intézett trónbeszédéből a fasiszta kormány békés szándékai derülnek ki.

A helyzet enyhülése maga után fogja vonni a szomszédos államok által fogantatott katonai intézkedések megszüntetését. Ebben az esetben a román kormány is vissza fogja fogadni övátossági intézkedéseit, amelyeknek szigorúan védelmi jellegük van.

BUCURESTI, március 23. Jól értesült körökben úgy tudják, hogy a román-német kereskedelmi tárgyalások a legbarátságosabb légkörben folytak le és kielégítő eredményre vezettek. Valószínű, hogy az egyezményt még a mai nap folyamán aláírják.

A tárgyalások lezárása után Grigore Gafencu külügyminiszter nyilatkozatban ismerteti a sajtó képviselői előtt az egyezmény rendelkezéseit.

Létrejött az angol-francia-orosz összefogás

London, március 23. A News Chronicle értesülése szerint Bonnet francia külügyminiszter ma közölte Daladier miniszterelnökkel, hogy Angliának és Franciaországnak egymáshoz való viszonyában az utóbbi napok jelentős töltettségeket vállalt egymással szemben. E kötelezettségek Nyugat-Európa vonatkozásban és azonnal érvénybe lépnek, mielőtt valamilyen támadás történné, még akkor is, ha ez Svájcban, Belgiumban, vagy Hollandiában keresztül történné.

A francia, angol és orosz kormányok most hasonló rendszert dolgoznak ki, amelyet Kelet-Európában alkalmaznak. Bonnet irásos kötelezettséget vállalt arra, hogy a franciák minden rendelkezésükre álló módon közreműködnek egy újabb német támadás feltartóztatásában, a világ bármely részében is történné ez a támadás.

A Times diplomáciai szerkesztőjének értesülése szerint a német-ellenes közös nyilatkozathoz eddig Anglia, Franciaország és Oroszország járultak hozzá. Lengyelország még semmilyen pontos választ nem adott az angol-francia megkeresésre.

Kölcsönös segélynyújtásra szóló egyezményről tárgyalnak a nyugati és keleti hatalmak

London, március 23. A Daily Telegraph tudni véli, hogy a nemzetközi politikai helyzettel kapcsolatos védelmi nyilatkozatot megelőzőleg — Chamberlain és Bonnet szükségesnek tartja az érdekelt hatalmakkal, valamint a délkelet-európai államokkal való közvetlen kapcsolatok felvételét, hogy az előkészítő munkálatokat megbeszéljék. A két államférfi leszögezte, hogy ez az előkészítő munka katonai jellegű intézkedések kidolgozására is ki kell terjedjen. Ez természetesen az azt jelenti, hogy a szomszédos államok támadás esetére kölcsönös katonai megsegítésre tesznek ígéretet.

Hitler és Mussolini Bécsben találkoznak?

Róma, március 23. A fasiszta képviselőház új ülészakát ünnepélyes kiülsőségek között csütörtök délelőtt 10 órakor nyitotta meg Victor Emánuel, Olaszország királya és Abesszinia császára, aki trónbeszédében kijelentette, hogy Olaszország külpolitikája a Róma-Berlin tengelyen alapul, amelyhez hozzájárul még a Japánnal, Magyarországgal és Mandzsukuval fennálló baráti kapcsolat.

Olaszország azonban — mondotta Victor Emánuel — jó kapcsolatokat akar fenntartani Romániával, Jugoszláviával, Albániával és Görögországgal is. Mi nem ringatjuk magunkat az örök béke illúziójában, de azt kívánjuk, hogy ez a béke tartós legyen. Nincsenek és nem is lesznek olyan idők, amelyeket könnyűeknek lehet nevezni.

London, március 23. Lapunk tegnapi számában jelentettük, hogy Attolico ber-

lini olasz nagykövet Hitler kancellár üzenetével Rómába utazott. Hír szerint Hitler azt üzenté Mussolininek, hogy százszázalékosan támogatja Olaszország északafrikai követeléseit. A Dunamedencében és a Balkánon — írja a „Daily Telegraph” — semmi újabb esemény nem várható. A német-olasz együttműködés iránya most Afrika és a Közelkelet felé mutat.

A Daily Herald jelentése szerint Hitler és Mussolini közelebről Bécsben találkoznak.

Francia-olasz közeledést kíván a párizsi sajtó

Párizs, március 23. A mai francia lapok az Olaszországhoz való közeledést mellett foglalnak állást. A Jour a következőket írja: — Németország villámgyors fellépése Csehszlovákiával szemben nem nagyon szolgálhatott az olaszok öröme. Franciaország és Olaszország között lehetséges volna

a megegyezés anélkül, hogy a két állam presztízst, becsületét és területi integritását megsértene.

A République szerint okos dolog volna megegyezni Olaszországgal, amelynek ugyan csak szüksége van a Franciaországgal való megegyezésre. Ezt tanítja a földrajz, a történelem, Franciaország gyarmati rendszere egyaránt.

Az Action Francaise ugyanezt az álláspontot fejtegeti.

Olaszország új washingtoni követe Rooseveltnél

Washington, március 23. Colonna herceg Olaszország új washingtoni nagykövete, ma benyújtotta megbízó levelét Roosevelt elnöknek. Beszédében a nagykövet ama reményének adott kifejezést, hogy hozzá fog járulhatni Amerika és Olaszország jóviszonyának fenntartásához.

Roosevelt biztosította válasz-beszédében Olaszország új nagykövétét, hogy számíthat az összes amerikaiak szimpátiájára és barátságos fogadtatására.

Belgium, Svájc és Hollandia Londonba menekíti aranyát

London, március 23. Az angol lapok jelentése szerint a belga kormány légi uton Londonba küldte a belga jegybank arany tartalékának tekintélyes részét. A lapok úgy tudják, hogy a holland és a svájci kormányok ugyancsak biztonságba helyezték aranyukat Londonban és Newyorkban.

Interpellációk az alsóházban

London, március 23. Hore-Belisha hadügyminiszter az alsóház szerdai ülésén két interpellációra válaszolva közölte, hogy Románia maga is megcáfolta azokat a világszerte elterjedt híreket, mintha Németországtól bizonyos követeléseket tartalmazó utimátumot kapott volna. Az angol kormány úgy tudja, hogy a bucuresti tárgyalások gazdasági jellegűek voltak. A román kormány által fogantatott bizonyos rendszabályok csupán övátossági intézkedések.

Egy másik képviselő kérdést intéz a kormányhoz, hogy vajjon foglalkozott-e a kormány a lehetőségével, hogy az angol tengeri haderő szükség esetén felvonulhasson a Fekete tengeren. Buttler külügyi államtitkár válaszolt a kérdésre és közölte, hogy a minisztertanács megtárgyalta ezt a lehetőséget.

Egy képviselő kérdést intézett a hadügyminiszterhez, hogy az angol vezérkar folytatta-e az érdekelt államokkal tárgyalásokat a közös védelem kérdéséről. A kérdésre a kormány vitarendezője válaszolt és közölte, hogy ilyen megbeszélések csak Franciaországgal folytak, a többi hatalmakkal a megbízott katonai attasék tartják fenn a kapcsolatot.

(Folytatása a nyolcadik oldalon.)

A tömegek élete a fegyverkezés árnyékában

Az irányított gazdaságban, a mind teljesebb autarchiára való törekvésben s a fegyverkezési versenyben három világhatalom játszik szerepet. Németország, Japán és Szovjetország. A legfontosabb tanulmányokat az életszínvonal alakulását illetően az ottani viszonyokból meríthetjük.

Egyes adatok arra engednek következtetni, hogy amennyivel szaporodnak az ágyúk, annnyival lesz kevesebb a „vaj”, azaz alacsonyabb az életszínvonal.

Igazolja ezt Japán példája. Az 5,5 milliárdra rugó 1938-38. évi költségvetés háromnegyed részét, vagyis 3 milliárd 113 millió jent a háborús kiadások emésztették fel. (Egy jén körülbelül 30 lejnek felel meg.) A munkabérek sehol sem olyan alacsonyak, mint Japánban. A gyárakban a nők legmagasabb keresete havi 50 jén, napi 14, vagy 15 óras munkaidő mellett. Tokióban a köz- és magántisztviselők 85 százalékának fizetése havi 130 jénen alul van. A háború kezdete óta, tehát három éve nem kapnak szabadságot és mindennap 10-11 órát dolgoznak. Az üzletekben és áruházakban az elárúsítónők munkaidőjét csak mult ószel csökkentették napi 11 órára. Ezzel a munkateljesítménnyel 60-80 jent keresnek havonta. A kivételre dolgozó háziiparokban az inasok 14 éves koruktól 20 éves korukig a gyenge ellátáson kívül havi 4 jén fizetést kapnak. Ugyancsak a háziiparban a naponként 15 órát dolgozó nő napszáma 40 szén, illetve 12-13 lej. A háború miatt egyre kevesebb a nyersanyag, egyre csökken a kivitel és ritkább a kereseti lehetőség, a drágaság pedig növekszik.

Oroszországban a szovjettiktatura a tömegek maximális munkaerejére alapított a ötvenes tervgazdálkodását. Ennek folyamán Stachanov-munkarendszerrel az általános ipari termelés 500 százalékkal, a vegyszerek és kaucsuk előállítását 400 százalékkal, a villamos- és füstékiparit pedig 300 százalékkal tudták fokozni. A hatalmas felszökő termelési eredményekkel ellentétben abszolút számokban esett a munkások bére s a dolgozók többségének munkaereje nem elégséges a kívánt teljesítmény eléréséhez. Ugyanakkor a világ összes állama közül a legtöbbet, 1100 millió angol fontnyit a szovjet hadiiparára s a nemzeti árutermelés értékének is a többiekénél jóval magasabb hányadát, 22 százalékát fordítja erre. A szovjet kormány azonban óvatoss, mert míg termelési és egyéb statisztikáját közzéteszi, addig az életszínre és a fogyasztásra vonatkozókat lehetőleg takarja. Egy ott járt író könyvében így ecseteli az egyik munkástelepen uralkodó állapotokat: „Nyomorúságos hajlékok sorakoznak, negyven laknak 2,50 méter hosszú és két méter széles szobában. Ezért a zugért két rubelt kell fizetni havonta. Egy étkezés ára két rubel. Ezt a fényűzést nem engedhetik meg maguknak azok, akiknek bére csak 70 rubel havonta.”

Az újjászervezett német birodalom közvetlenül Oroszország után következik a fegyverkezési versenyben, 850 millió font hadiiparra fordított költséggel. A statisztikai adatokból nemcsak a nagy beruházásokról és a „termelésfokozásról és a nemzeti vagyon gyarapodásáról” nyerhetünk értesülést, hanem statisztikáin keresztül a dolgozók életszínéről is képet kaphatunk. A birodalmi statisztikai hivatal, vala-

mint a berlini konjunkturakutató intézet adataiból megállapítható, hogy a fokozódó termeléssel egyidejűleg csökkentek a bérek az utóbbi években. Amíg 1929-ben a foglalkoztatott munkások 37,8 százaléka megkereste a heti 36 márkát, addig 1936-ban ezt már csak 26,5 százaléka érte el. (Ennyit ismer be a hivatalos statisztika.)

A fogyasztási és élelmiszeri cikkek árai a bérek lemorzsolódásával ellentétben emelkedtek. A berlini konjunkturakutató intézet jelentése szerint 1936 és 1937 tavasza között a borsó 52 százalékkal, a bab 51, a burgonya 22, a borjúhús 40, a sertés 11 százalékkal, a tej 7, a vaj 35, a margarin 44, a tojás 31, a felsőruha 24 százalékkal, a cipő 8 százalékkal drágult. A kenyér sütéséhez szánt búzalisztet kukoricaliszttel kell keverni. A legnagyobb mennyiségű kávé, amit a kereskedő eladhat, egy vevőnek 6,25 kgr.

Természetesen a fogyasztási fejadagok összezsugorodása követte a bérek csökkenését és az árak emelkedését. Az adatok szerint a következő fontosabb közszükségleti cikkek fogyasztási fejadagjában mutatkozott csökkenés: hús, zsiradék, tojás és cukor. A Frankfurter Zeitung írja, hogy 1937-ben a személyenkénti átlagos tejfogyasztás 137 literrel 121-re csökkent, a sajtófogyasztás pedig 17 százalékkal kisebbedett.

A német munkástömegek lakásviszonyairól Göbbels lapjában, az Angriff-ben találunk érdekes megvilágítást. Az Arbeitsfront egyik vezetője, Schmeer írja itt, hogy „az 1933 és 1936 között épített lakások bérét a német néptömegeknek fele sem tudja megfizetni s szerinte a Harmadik Birodalomban jelenleg minden túlzás nélkül még legalább 3 millió kislakásra volna szükség, hogy megfelelőek legyenek a lakásviszonyok.” A munkásság egészségügyi helyzetéről dr. Ley Róbert, az Arbeitsfront vezére így tájékoztat:

— Az ellenőrzött üzemekben a munkásság felét orvoshoz kellett küldeni.

Kihalóban a francia nemesség

De Moreans, francia genealógus rendkívül érdekes vizsgálatot folytatott a francia nemzeti családok „életkorára” vonatkozólag. Vizsgálódásai arra az eredményre vezettek, hogy a francia nemzeti családok átlagos életkora legfeljebb 350 évig terjed. A kiváló tudós mintegy másfélmillió francia nemzeti család leszármazási táblázatát vizsgálta meg és megállapította, hogy ebből a hatalmas számból jelenleg mindössze 33 olyan család van „életben”, amely 9 évszázados multra tekinthet vissza. Vízszint 9000 olyan nemzeti és polgári család mutatható ki Franciaországban, amely legutóbbi őseit a 16. század közepéig vezetheti vissza.

A kimutatás egyéb adataiból arra következtethetünk, hogy a nagymultú és híres francia nemesség kipusztulóban van. Nemcsak a nagy francia forradalom tizedelte meg ezt hatalmas társadalmi osztályt, hanem kihalása lépést tartott a francia nép erőnek az utóbbi másfél évszázadban bekövetkezett rohamos hanyatlásával is. Jelenleg mindössze 4400 nemzeti származású család él Franciaországban, amelyeknek utódai 33 ezer lelket tesznek ki. Jellemző a kihalás ijesztő arányaira, hogy 1900-ban még 5800 nemzeti család élt. 1870-ben 16 ezer, a francia forradalom idején 175 ezer nemzeti családdal rendelkezett a királyi Franciaország. Érdekes a kiváló francia genealógusnak az a megállapítása, hogy ha Franciaországban nem következne be egy olyan rendszer, amely új nemességeket adományozna, akkor 200 év múlva az egykori „első rend” utolsó képviselői is kipusztulnának.

— James M. Black skót egyházi látogatása dr. Weinberger főrabbinál. James M. Black skót egyházi, aki a napokban Clujra érkezett, szerdán tisztelgő látogatást tett Rev. Coneter cluji és Rev. George Knight budapesti skót lelkész kíséretében dr. Weinberger Mózés főrabbinál. A főrabbi e látogatást aznap este viszonzotta Rev. Coneter lakásán.

A Zsidó Tá

Csehország

MAX BROD ÉS DR. FELIX WELTSCH PALESZTINÁBA MENEKÜLTEK. Párizsból jelentik: Prágából érkező értesülések szerint néhány órával a német csapatok Prágába való bevonulása előtt egy 160 zsidóból álló csoport elhagyta a cseh fővárost, hogy Palesztinába utazzon. A kivándorlók között vezető cionista egyéniségek is voltak, közöttük **Max Brod**, a híres zsidó író és dr. Felix Weltsch, a „Selbstwehr” egykori szerkesztője. Számos zsidó, aki Szlovákiából az ottani események miatt Lengyelországba menekült, ismét visszatért szlovák földre. Mint ismeretes, ezektől elutasításuk előtt Pozsonyban elvették összes pénzüket és értéktárgyaikat és mindössze 50 csekkoronát hagytak náluk. A Mährisch Ostrauból, Brünnből, Budweisből és Pilsenből Prágába menekült zsidók ismét visszatérnek otthonukba. A cseh hatóságok március 15-én ki akartak tenni 400 zsidó emigránst Lengyelországba, Mährisch Ostrau előtt azonban a transzportot német katonák tartóztatták fel. A menekültek sorsáról mitsem tudnak. Egy londoni delegáció igyekszik azon, hogy kiszabadítsa őket.

Lengyelország

HUSZONEGY LENGYELORSZÁGI ZSIDÓ FEGYVERHASZNÁLAT VÁDJÁVAL A BÍRÓSÁG ELŐTT. Varsóból jelentik: A szosz-novicei járásbírósa a napokban tárgyalta 21 zsidó bűnügyét, akik ellen az a vád, hogy Rzarki városban az antiszemita tiltások idején lövöldöztek, miközben egy tüntetőt megsebesítettek. A vádlottak kijelentették, nem viseltek lőfegyvert, tehát a vád ellenük teljesen alaptalan. A nyomozás is igazolta a vádlottak állításait. Mindazonáltal tizet közülük 6–10 hónapi börtönrre ítélték és csak három helyezett szabadlábra.

MEGHALT JOSEF GABOWITZ, A HIRNEVES ZSIDÓ SZOBRASZ. Varsóból jelentik: A napokban meghalt Varsóban Lengyelország legöregebb szobrásza, Josef Gabowitz hetvenhét éves korában. Fiatal korában nagy nélkülözésekkel küzdött, egy alkalommal az éhségtől össze is esett és rendőrök szedték fel őt a varsói parkok egyikében. Később azonban egyre magasabbra ivelt művészi karrierje. Az elmúlt század 90-es éveiben az orosz akadémia számos kitüntetését kapta meg. A cárnő maga is támogatta a tehetséges fiatal művészt, aki a magas orosz köröktől kapta a legtöbb megbízást. Amikor azonban felszólították őt arra, hogy térjen ki, 1896-ban egyszerűen elhagyta Pétervárt és Párizsba ment, ahol „önvédelem” című művével pályadíjat nyert. Az 1900 évi kiállításán ugyancsak nagy díjat nyert. Műveit különböző állami és magánmuzeum vásárolta meg. A bolsevik forradalom után Gabowitz Varsóba jött teljesen leszegényedve. Közben alkotó készségét is elveszítette. A varsói zsidó hitközség ingyen lakást bocsátott rendelkezésére. Leghíresebb művének egyike a Chopinról és dr. Samenhofról alkotott mellszobra. A párizsi kritika Rodin legtehetségesebb tanítványának jellemezte. Varsóban bizottság alakult a nagy művész alkotásainak összegyűjtésére és kiállítására.

ZSIDÓ-GYÜLÖLET AZ ÖRULTEK HAZÁBAN. Varsóból jelentik: A fanatikus zsidógyűlölet, amelyet uccai szónokok is hirdettek, immár átáramlott az elmegyógyintézetek lakóira is. Néhány nappal ezelőtt keresztény örültek egy elmegyógyintézetben megrohanták a zsidó beteget. Ugyanez az eset megismétlődött a napokban a varsói városi elmegyógyintézetben is. Mint hogy kiderült, hogy a verekedést egy Jozef Rutkowszki nevű ápolónő idézte elő, az ápolónőt a bíróság hét hónapi börtönrre ítélte.

Anglia

ÚJ HAJLEKBAN A WARBURG INTÉZET. Londonból jelentik: Mint ismeretes, 1933-ban a Warburg alapítványból létesített tudományos intézetet Hamburgból Londonba menekítették. Most az intézetet összes felszerelésével együtt a Kensingtonba vitték, ahol az egyetem néhány megfelelő helyiségét bocsátották rendelkezésére. Az ünnepi megnyitón lord Lee tartotta a megnyitó beszédét, köszönetet mondott Saxl professzornak fáradozásaiért, hogy lehetővé tette a szép tudományos intézménynek angol földön való működését. Bowes professzor kihangsúlyozta az intézet hatalmas tudományos értékét, végül a londoni egyetem nevében köszönték meg a Warburg intézet újra való működését. A megnyitóről előadásra a művésztudósok meg. A megnyitást Warburg egyetem eddigi kutatásairól kiállítás rendeztek.

szettu... tek meg. A megnyitást Warburg egyetem eddigi kutatásairól kiállítás rendeztek.

HOGYAN ÜNNEPELTE MEG LONDON AZ OSZTRÁK „ANSCHLUSS” ÉVFORDULÓJÁT. Londonból jelentik: A németek Bécsbe való bevonulásának évfordulója alkalmából Londonban „osztrák házat” nyitottak meg. Ebben a házában adnak találkozót azok, akiket a fajgyűlölet kiűzött hazájukból. A házat egy angol város bocsátotta a menekültek rendelkezésére. A házában az olvasó és társalkodó termeken kívül színházterem is van, azon kívül néhány szoba olyan osztrák intellektuelek számára, akik nem tudtak még elhelyezkedni az angol főváros gazdasági életében. Az osztrák ház irányítására kijelölt bizottságban helyet foglal többek között George Franckenstein, aki Ausztriának utolsó követe volt Angliában, valamint Sigmund Freud, a világhírű tudós és egyetemi tanár.

Kinevezik a Nemzeti Ujjászületés Frontjának titkárait

Alapos gondal választják ki a Front vezetőit

Bucuresti, március 23. A Nemzeti Ujjászületés Frontjának helyi és tartományi titkárait rövidesen kinevezik. Az ország új politikai szerveinek megszervezésében elérkezünk tehát az utolsó alapszabályszerű fázishoz is. A titkárcs kiválasztását a kollektív szellem jellemezte. Mindenütt a szellemi elitből választották ki őket, mint olyanokat, akiket becsületessége és hivatása terén való kiválósága általánosan ismerik. Hosszas megfontolás után választották ki őket, a céhek és kollégiumok ajánlására.

A Nemzeti Ujjászületés Frontjának vezetőségében jelentős helyet foglalt el az ifjúság. Az ország politikai történelmében először történik meg, hogy az ifjú generációt az állam ujjáépítési munkájában jelentősen igénybe veszik. A jelenlegi rendszer nemcsak, hogy megbecsüli az ifjúságot, de történelmi tényezővé avatja, módot nyújtva számára, hogy megújítson mindent, amit az idő túlhaladott.

A titkárok közül nem hiányoznak természetesen az érett emberek sem, akiknek tapasztaltsága ki fogja egészíteni a fiatalos lelkesedést. Először lesz így az ország közléte megszerveve. A multban a pártok nem ölelték fel az erkölcsi erőket, társadalmi és politikai funkciót. A nemzeti ujjászületés frontja a népi törekvések megfelelő kifejezését képviseli.

Udvári bók nincs...

Milyen fogadtatás várja Amerikában az angol királyi párt

London, március 23. Mióta az angolbirodalom fennáll, most történik meg először, hogy a birodalmi korona elhagyja Anglia területét. Az angol király és királyné magával viszi Kanadába májusban.

Ezt a koronát szokta viselni a király a parlament megnyitásán. 1931-ig törvény tiltotta, hogy a birodalmi korona az angol partokat elhagyja; 1931-ben az ugynevezett westminsteri statutum megváltoztatta ezt a jogszabályt és azóta elvben lehetséges a koronának Angliából való elvitele.

A birodalmi koronával a fején fog az angol király a kanadai parlamentben megjelenni

A birodalmi koronát a világ leghíresebb, legszebb és legértékesebb ékszerének tartják. Ötszáz ezer fontra becsülik, de történelmi értéke tulajdonképpen felbecsülhetetlen.

A sulya körülbelül 40 uncia, 2783 darab gyémánttal, 277 igazyönggyel, 18 zafírral, 11 smaraggal és 5 rubinttal van kirakva.

A rubintok között van a híres drágakő, melyet a Kegyetlen Pedro király ajándékozott a Fekete Hercegnek és amelyet V. Henrik az agincourtii, III. Richárd a bosworthi csatában hordott.

A birodalmi koronán van Afrika Második Csillaga, a Cullinan-gyémánt egyik darabja és négy óriási, tojásalakú igazyönggy, amelyeket Erzsébet királyné fülbetűzőként hordott.

A becslések szerint körülbelül százezer angol kíséri el a királyi párt amerikai útjára. A hajóvállalatok még soha nem kaptak ennyi helyrendelést.

Az angol király és királyné amerikai látogatása alkalmával az udvari etikettet a minimumra csökkentik. Az amerikaiak nem lesznek kötelesek udvari bókokat kivágni; az ünnepélyes fogadásokon a királyi pár nem emelvényen fog ülni, hanem elvegyül a vendégek között.

Az amerikaiak különben már nagyban készülnek a királyi pár fogadására. Az Egyesült Államokban is türelmetlenül várják őket. A washingtoni újságírók klubjának estjén tréfás revü alakjában már előre eljátszották a királyi látogatást. A revü végignézte Roosevelt elnök felesége és Sir Ronald Lindsay, a washingtoni angol nagykövet neje is.

a jelenti:

cból. A házat egy angol város bocsátotta a menekültek rendelkezésére. A házában az olvasó és társalkodó termeken kívül színházterem is van, azon kívül néhány szoba olyan osztrák intellektuelek számára, akik nem tudtak még elhelyezkedni az angol főváros gazdasági életében. Az osztrák ház irányítására kijelölt bizottságban helyet foglal többek között George Franckenstein, aki Ausztriának utolsó követe volt Angliában, valamint Sigmund Freud, a világhírű tudós és egyetemi tanár.

Görin

Zürich, március 23. Zeitung egyik legutóbbi zeti szocialista impert következő érdekes cik helyeztről:

A volt prágai közp autonóm Szlovákia v konfliktus tört ki, amé következt, nagy tö nyekát. A lavinák düb területi összeomlások Európában. A szeptember negyhatalmi megegyezéslovák állam nemzetis oldását elvi alapon f később kiegészítettek, gása után összeomlott, cius 14-iki katasztrófa részre esett szét. Ugya ban Morvaországba, to tekre bevonultak a né pedig magyar katonasá nál a négy hónappal az vonalat és mélyen beha letére. Ezuttal nemcsak sége — amelyet Münche garantált — bomlott katonai intervenciók a ukránok örendelkezési sítették. Mondanunk se nép számára a minche tünése nemzeti katasztr nul keserű és kemény n detét. Most hogy egy id legsajátabb földjére, elv kat a javakat is, amiké az utóbbi év roppant ál hogy hozzáigazodott és menően a német kíván kedett a német gazdas közre. A biztosnak vélt azok számára, akiket ez helyzet rosszabbodását csehek elveszítették áll

Más a helyzet az őss körül. A március 14-iki nagy meglepetést keltett állítani, hogy forradalmi talmi eltulodást is jel mára. Amikor a szudéta zési joga nevében eltolták országban, kevesen gonc stratégiai akadályok elhá hadsereg előbb, vagy ut nuli a felvonulási terep foglalt és nem fogja fes nemzetiségi elvek respek nyugati hatalmak szept ták, hogy átadják min ták, „csehszlovák erődöt”, ma ennek az elhatározásnak ménye és aki világosan számított arra, hogy konkrét formát fognak metország katonai meggy még fontosabb gazdaság lát a cseh kérdés és a v torialis problémák radik

Hogy tavaly ősszel a Prága ellen megállhatott ségi fokon és hogy a m német expanziós politika kéletlen volt, ezt a tárg neti fejfel gondolkodók n dották. Chamberlain és erkölkdése abban az irán kancellár visszatarsták fegyveres hatalmával vég szebbmenő céljait. — ab rült is. Ez azonban csak Hitler maga is koncesszi dinamizmusát bizonyos tozta és azt a hitet keltet mentette a békét. Ang országban a „müncheni hallatta szavát a kritika mizmus ellen, amely az lábrakapott. A kritika egész „béke” önámítását berlin maga is ennek a Most azonban ennek az is szertefoszlott. A má nyek kijózanították a köz

Németország első látha és Morvaország megszáll sereg letegyverzése volt. esh hadsereg még mindi met rejtett magában. H franciák terjesztenek, h

Göring sugalmazta Csehszlovákia gyors feldarabolását

Svájci lap a nemzeti szocialista imperializmusról

Zürich, március 23. A Neue Zürcher Zeitung egyik legutóbbi számában „A nemzeti szocialista imperializmus” cím alatt a következő érdekes cikket közli az aktuális helyzetéről:

A volt prágai központi kormány és az autonóm Szlovákia vezetői között olyan konfliktus tört ki, amely előre vetette a következtetést, nagy történelmi változások árnyékát. A lavinák dübörgő gyorsaságával új területi összeomlások következtek be Közép-Európában. A szeptember 29-iki müncheni négyhatalmi megegyezés, amely a csehszlovák állam nemzetiségi kérdéseinek megoldását elvi alapon fektette le és amelyet később kiegészítettek, alig egy félv év leforgása után összeomlott. Csehszlovákia a március 14-iki katasztrófa következtében három részre esett szét. Ugyanazon nap esti órákban Morvaországba, továbbá a cseh területekre bevonultak a német csapatok, közben pedig magyar katonaság is átlépte Munkácsnál a négy hónappal azelőtt megvont határvonalat és mélyen behatolt Kárpátalja területére. Ezuttal nemcsak az államképlet egysége — amelyet Münchenben a négy hatalom garantált — bomlott fel, hanem az idegen katonai intervenciók a csehek és kárpátaljai ukránok örendelkezési jogát is megsemmisítették. Mondanunk sem kell, hogy a cseh nép számára a müncheni politikának az elűnése nemzeti katasztrófát jelent, hallhatatlan keserű és kemény megpróbáltatások kezdetét. Most hogy egy idegen hadsereg lépett legsajátabb földjére, elveszítette egyben azokat a javakat is, amiket megtartani remélt az utóbbi év roppant áldozataival, főleg azzal, hogy hozzáigazodott és pedig a legmesszebbmenően a német kívánságokhoz és beilleszkedett a német gazdasági tervek keretei közé. A biztosnak vélt garancia összeomlása azok számára, akiket ez közvetlenül érint, a helyzet rosszabbodását jelenti azzal, hogy a csehek elveszítették államiségüket.

Nem volt meglepetés

Más a helyzet az összeurópai konstelláció körül. A március 14-iki cseh összeomlás nagy meglepetést keltett, de nem lehetne azt állítani, hogy forradalmi jelentőségű, új hatalmi eltolódást is jelentene Európa számára. Amikor a szudétánemekek örendelkezési joga nevében eltolták a határokat Csehszlovákia kevése gondolt arra, hogy a stratégiai akadályok elhárítása után a német hadsereg előbb, vagy utóbb tovább fog vonulni a fejezőlő terepen, amelyet már elfoglalt és nem fogja feszélyeztetni magát a nemzetiségi elvek respektálásától. Amikor a nyugati hatalmak szeptemberben elhatározták, hogy átadják minden hárc nélkül a csehszlovák erődöt, már kézenfekvő volt annak az elhatározásnak további következménye és aki világosan látta a dolgokat, számított arra, hogy a következmények konkrét formát fognak öltetni, mihelyt Németország katonai megfontolásból, vagy ami még fontosabb gazdasági kényszerből hozzájárul a cseh kérdés és a vele összefüggő területi problémák radikális megoldásához.

Hogy tavaly ősszel a német előnyomulás Prága ellen megállított az első döntő jelentőségű fokon és hogy a müncheni megoldás a német expanziós politika szempontjából tökéletes volt, ezt a tárgyilagosan és történelmi fejjel gondolkodók már akkor megmondták. Chamberlain és Mussolini együttes erőlködése abban az irányban, hogy a német kancellárt visszatartsák attól, hogy egész egyveres hatalmával végrehajtsa legmesszebbmenő céljait, — abban az időben sikerült is. Ez azonban csak részletsiker volt és Hitler maga is koncessziót tett azzal, hogy dinamizmusát bizonyos tekintetben korlátozza és azt a hitet keltette, hogy ezzel megmentette a békét. Angliában és Franciaországban a „müncheni béke” óta állandóan hallatta szavát a kritika a felületesebb optimizmus ellen, amely az egyezmény után látrakapott. A kritika kihangsúlyozta az egész „béke” önámítását és egy ideig Chamberlain maga is ennek a hatása alatt állott. Most azonban ennek az önámításnak a ködé szertefoszlott. A március 14-iki események kijózanították a közvéleményt.

Göring szerepe

Németország első látható célja Csehszlovákia Morvaország megszállásával a cseh hadsereg lefegyverzése volt. Eddig ugyanis a cseh hadsereg még mindig katonai veszedelmet rejtett magában. Ha igaz az, amit a franciák terjesztenek, hogy Göring volt a

katonai beavatkozás szorgalmazója, mert teljesen „semlegesíteni”, vagyis legalább is katonailag megtisztítani akarta Csehszlovákot, nehogy jövő konfliktusok esetén veszélyeztetve legyen Németország biztonsága, akkor másképp igaz az is, hogy nem ez volt egyedüli rugója az utolsó napok eseményeinek. Göring részvétele Hitler és Hacha elnök tanácskozásában azt jelenti, hogy a négyéves gazdasági tervnek igen sok köze volt a németek legutóbbi területi hódításában. E tervnek megalkotója és végrehajtója az a Göring, aki nagy zavarban volt egy nyers-

anyagbeszerzés, mint a finanszírozás tekintetében. Tőle származik a jelszó: „Weg ist Freie!” Utat a szabadság felé! Tavaly az osztrák Anschluss szolgálta ezt a célt. Most Csehszlovágnak, Morvaországnak és Szlovákiának kellett sorra jönnie hatalmas talajkincseinek és főleg hadipart szolgáló üzemek miatt. Ugyancsak ezek az országok fogják fedezni a Harmadik Birodalom „kiehezett” háborús gazdaságának szükségleteit.

E cél érdekében kellett Csehszlovákot és Morvaországot tiszta cseh lakosságával be-

A borzalmas beszarábiai vasúti katasztrófa epilógusa

6 évi börtönrre ítélték a galati állomás helyettes főnökét

Bucuresti, márc. 23. A múlt év december 24-én Beszarábiában történt borzalmas vasúti katasztrófa még emlékeztetben él az ország lakosságának. Galafról szabályellenes rendellel utnak indítottak egy személyvonatot, amely a közelgő ünnepekre való tekintettel zsufolásig tele volt utasokkal. Frecájei állomásfőnöke a személyvonatot tovább indította, holott a szembejövő motorvonattal azon az állomáson kellett volna keresztelnie a személynek. A fagyás következtében az állomások között a távirősszekkötés megszakadt állítólag, de a történetek felőlése még így is súlyosan nehezedett a vasut néhány tisztviselőjére.

Az ügyben a galati katonai ügyészség

gyorsított tempóban folytatta le a vizsgálatot és ennek eredményeképpen Constantin Iancu, a galati állomás helyettes főnökét, Grigore Várnava, Frecájei állomás főnökét, valamint Petre Rusneac forgalmistát tegnap vonta felelősségre a galati katonai törvényszék. A tárgyalás drámai lefolyású volt. Megállapítást nyert, hogy a galati helyettes állomásfőnök alaptalanul hivatkozott a vasúti felügyelőség egy utasítására, mert a vonatkozó utasítást szabályellenesen vette fel. A katonai törvényszék az enyhítő körülmények betudását elvetette és Iancu helyettes állomásfőnököt 6 évi börtönrre, a másik két vádlottat pedig 5—5 évi börtönrre ítélte.

„Nincs ok aggodalomra” —

hangsúlyozza a Semnalul a kormány által foganatosított katonai intézkedések kapcsán

Bucuresti, március 23. Mint azt lapunk tegnapi számának cluji kiadásában jelentettük, Călinescu miniszterelnök fogadta a külföldi sajtó képviselőit és kijelentette előttük, hogy a kormány által hozott katonai intézkedéseket a legnagyobb nyugalommal kell fogadni. A tett intézkedéseknek nincs támadó céljuk; a csapatok a határtól jelentős távolságra fognak gyakorlatozni és a behívott tartalékosokat 10—15 napon belül hazaengedik, amennyiben a nemzetközi helyzet légköre kitisztul.

Bucuresti, március 23. (Rador.) A Semnalul a miniszterelnökség hivatalos közleményével kapcsolatban a következőket írja: A miniszterelnökség az egyes tartalékos korosztályok behívásáról szóló hivatalos közleményét nyugalommal és méltósággal fogadta a közvélemény. Azok, akiket behívtak, a legteljesebb feyelemmel és csodálatos hazafias érzéssel siettek bevonulni csapatostul. Amint azt az annyira megnyugtató hivatalos közlemény mondja, nincs szó egyébről, mint egyszerű katonai intézkedésekről, amelyek egyes

védelmi csapatok lényeges állományának kiegészítése érdekében történtek. Nem szabad ezeknek az intézkedéseknek más értelmet adni és a polgári lakosságnak nincs oka semmilyen különleges aggodalomra. Vezető köreink bizalommal tekintenek a jövő eseményei elé. Azt állíthatjuk egyes biztos és reális jelek alapján, hogy a helyzet enyhült az ezelőtti háromnapos helyzet szemből. A mi vezető köreinknek nyugalma és optimizmusa reális tényeken alapszik, úgy az országunkat közvetlenül érintő helyzet, mint a nemzetközi események tekintetében. Tehát nincs semmi ok a nyugtalanságra, semmi ok az aggodalomra. Figyelmeztetjük a közönséget, hogy ne higgyen azoknak a felelőtlen híreknek, melyeket felelőtlen emberek könnyen terjesztenek. Vannak egyének, akik felelőtlen hírekkel gyengíteni akarják a mi népünk csodálatos lelki egységét, nyugalomát és bizalmát. Pozitív tények alapján hisszük és reméljük, hogy néhány nap múlva minden visszatér a normális kerékvágásba.

Közpénzek elsikkasztása címén:

A volt temesvári városvezetőség minden tagját vád alá helyezte az ügyészség

Temesvár, március 23. (Az Uj Kelet tud.) Az Uj Kelet már beszámolt arról a nagy szabású bünperről, amelyet az új városvezetőség indított Suciu Adrian volt városi főmérnök ellen. Suciu azzal vádolják, hogy sorozatos visszaéléseket követett el, mint a mérnöki hivatal vezetője és jelentékeny kárt okozott a városi közbiztonságnak. Kivülre vád alá helyezték Golumba Traian lelkész, volt bizottsági tagot is, valamint több városi

tisztviselőt, bünrészesség címén. Ezzel párhuzamosan a városi közbiztonság hűtőberendezésének ügyében is büntetőper indított a város és ennek az ügynek Suciu kívül Birou Virgil mérnök, valamint a Ganz-gyár képviselői a vádlottak.

A két pert hetek óta tárgyalja a temesvári közvélemény nagy érdeklődése mellett a törvényszék. Eddig mintegy husz tanut hallgatott ki a bíróság és ezek egyrészt a vád-

kebelezni Németországba és emiatt kellett a szlovákok államát „kezessé” tenni. Mit jelent ez Hitler sokszoros kijelentésével szemben, amely szerint tiszteletben kell tartani a nemzetiségi elvet és az örendelkezési jogot? A szlovákok és csehek testvérharc ellenére a pozsonyi politikusok legnagyobb része a csehekkel való együttműködést ajánlotta, de amikor látta, hogy Németország megszállja Csehszlovákot, az elszakadás mellett érvelt és pedig azzal, hogy nem akar cseh testvéreinek sorsára jutni. A németeknek az az érve, hogy a cseh államban élő kicsiny német kisebbséget elnyomják, semmiképpen sem helytálló és nem is lehet igazi oka a katonai beavatkozásnak. Aki elfogulatlanul nézi a március 14-iki eseményeket, tudhatja, hogy ez nem volt egyéb, mint a német katonai és gazdasági expanzió-politikának újabb lépése. Nem volt egyéb, mint a nemzeti szocialista imperializmus egyik újabb teljesítménye. Németország a müncheni egyezmény ellenére sem respektálja a nemzetiségi elvet és nem törődött a csehek örendelkezési jogával.

lottakra, másrészt pedig a régi városvezetőség működésére vonatkozóan súlyosan terhelő adatokat hoztak nyilvánosságra. Az elhangzott tanuvalomások alapján az ügyész több tanu ellen is vádat emelt és így a per egyre bővült.

Tegnap a Suciu-perben Table Nicolae dr. városi főügyészt hallgatták ki. A főügyész az ideiglenes bizottság működését vázolta és leszögezte, hogy annakidején az ideiglenes városi bizottság tagjai csak felületesen foglalkoztak az egyes ügyekkel, mert egy-egy ülésen 60—70 ügyet is elintéztek és így a behatóbb tanulmányozásra nem is volt idejük. Az egyik vállalatnak eladott városi telek ügye nem is került az ideiglenes bizottság elé, mert azt döntőbíráskodás révén intézték el és a vonatkozó megegyezést nem mutatták be a felettes hatóságoknak. Törvénysértés történt akkor is, amikor az ügy megoldását sürögőnek mondták ki és ez ellen az akkori főpolgármester sem emelte fel tiltó szavát, holott az kötelessége lett volna.

A tanukihallgatások után szenzációs fordulat keletkezett a perben. Fenesan Eugen dr. ügyész ugyanis bejelentette a törvényszéknek, hogy vádat emel közpénzek elsikkasztása címén a volt városi ideiglenes bizottság minden tagja, valamint Cimponeriu Virgil dr. városi főügyész ellen is. Ezenkívül közokirathamisítás címén vád alá helyezte Iotcu Alexandru, a városi mérnöki hivatal tisztviselőjét is. A történetek után a törvényszék hivatalból felvetette az illetékesség kérdését, majd az iratokat visszaküldte az ügyészséghez, hogy végső fokon a táblai főügyészség döntson az illetékesség kérdésében. Ezzel a hatalmas bünpert tárgyalásait bizonytalan időre felfüggesztették.

Jelentkezni kell az idegeneknek

CLUJ, március 23. A kolozsvári rendőrkvesztura állambiztonsági hivatala hivatalos közleményben felszólítja a Kolozsvár területén tartózkodó összes külföldi állampolgárokat, hogy e felszólítás megjelenésétől számított 48 órán belül, jelentkezzenek a rendőrkvesztura állambiztonsági hivatalánál és mutassák be összes igazoló irataikat, utlevelüket, átutazási engedélyüket. Azok a Kolozsváron tartózkodó külföldi állampolgárok, akik nem rendelkeznek esetleg utlevellel, tartózkodási engedélyükkel és összes egyéb igazoló irataikat kötelesek bemutatni.

Mindazokkal szemben, akik a felszólításoknak nem tesznek eleget és 48 órán belül nem jelentkeznek, az idegenek ellenőrzéséről szóló törvény büntető rendelkezéseit fogják alkalmazni, amelyek jogot adnak az állambiztonsági hivatalnak arra is, hogy a vonatkozó törvény 5. szakasza alapján a jelentkezést elmulasztó külföldi állampolgárt azonnali hatállyal kiutasítsák Románia területéről.

Németországban tilos az egyházi színek viselete. Berlinből jelentik: A birodalmi belügyminiszter rendeletet bocsátott ki, amely szerint az egyházi lobogókat a jövőben csakis egészen különös vallási alkalmakkor és csakis a templomokra lehet kitűzni. Utakat, tereket, árbcókat, körmeneti oltárokat nem szabad úgy díszíteni, hogy azok összetételükben az egyház színeit mutassák. Processziók és hasonló rendezvények alkalmával csakis a templomokon loboghatnak az egyház színeiben lévő zászlók.

TITREK

Bomba robbant egy londoni jégpályán. Londonból jelentik: Egy jégpályán ma bomba robbant. A hatóságok szerint a bombát ir terroristák helyezték el.

Katonai utazási igazolványok hamisításával vádolt kereskedelmi akadémiai hallgató a kolozsvári katonai törvényszék előtt. A katonai törvényszék most tárgyalta Tabaru Stefan kereskedelmi akadémiai hallgató bűnügyét, akit katonai utazási nyílt parancsok hamisításával vádolnak. Tabaru Stefan a Tanítók Házában lakott. 1938. november 28-án a Tanítók Házában a Stefanescu-Coanga rektor elleni merénylet következtében házkutatást tartottak és ez alkalommal rendőrségi közegek 37 darab kiállítatlan, lepecsételt katonai utazási nyílt parancsot találtak nála. Tabaru ellen eljárást indítottak és ekkor vallomásától kiderült, hogy a nyílt parancsokat katonakorában szerezte, annak a katonai egységnek irattárából, ahol szolgálatot teljesített. Popescu Iliaru védőügyvéd jelent meg a tárgyaláson Tabaru Stefan képviseletében és arra való hivatkozással, hogy a vádolt bevonult, a tárgyalás elhalasztását kérte. A bíróság elfogadta a védő érvelését és a bűnügy letárgyalására új határnapot tűzött ki.

Sulyos autógázolás Szamosujvár és Dés között. Désről jelentik: Szamosujvár és Dés között sulyos autógázolás történt. Ismeretlen rendszámú és jelzésű luxusautó elgázolt egy Varga Mihály nevű 14 éves gyermeket, aki a gázolás következtében sulyos sérüléseket szenvedett. A gázoló autó vezetője a baleset után tovább robotgott s eszméletlenül hagyta az országút mentén a gyermekotlatát. Kézrekerítésére a csendőrség széleskörű nyomozást indított, melynek során három gépkocsivezetőt őrizetbe vett. Kihallgatásuk után azonban mindhármukat szabadlábra helyezték, miután sikerült alabiztosítani. A nyomozás tovább folyik. Az elgázolt kis fiú állapota egyébként javult s remény van rá, hogy sikerül megmenteni az életnek.

A szamosújvári textil- és ruházati iparosok céhének felhívása az iparigazolványok kiváltása ügyében. A szamosújvári textil és ruházati iparosok céhének kolozsvári csoportja választmányi ülésén elhatározta, hogy tagjainak díjmentes segítséget és közbenjárást nyújt az új iparigazolványok kiváltásához. A kolozsvári munkakamara átiratának értelmében a cég összes tagjait felkéri, hogy legkésőbb március 31-ig kérjék az új iparigazolványok kibocsátását, akár közvetlenül a munkakamarától, akár a cég Piata Carolina 5. szám alatti irodáján keresztül, ahol a szükséges felvilágosításokat és utbaigazításokat is megkaphatják. Az iparendelő iránti kérvényhez a következők mellékelésére van szükség: 1. Mesterkönyv. 2. A betegsegélyző pénztárnál e célra befizetett 200 lejről szóló nyugta. 3. Egészségügyi engedély eredetiben, vagy másolatban, 4. 2 fénykép 6x9 cm. nagyságban. A cég vezetősége megteszi a szükséges lépéseket az egészségügyi illetékek egységesítésére. Az érdekelteket felkéri, hogy az idő rövidségére való tekintettel, tegyék meg a szükséges intézkedéseket, annál is inkább, mert április 1. után a legszigorúbb ellenőrzést kezdik meg a kontárság kiküszöbölésére.

Negyedmillió lej kártérítést ítélt meg a tábla a szélahamos Csermák-házaspár áldozatai számára. Temesvárról jelentik: A múlt évben országos nagyszabású szociális akció keretében nagy szociális kártérítést ítélt meg az aradi Csermák-házaspár szélahamos-áldozatai számára. Csermákék fantasztikus mesék révén sorozatos szélahamoságokat követtek el és rengeteg áldozatot hoztak. Az aradi törvényszék hetekig tartó tárgyalás után a szélahamos házaspárt fejenként két évi fegyházbüntetésre ítélte, míg az ügy többi vádlottait felmentette. Az ítélet ellen a károsultak és az ügyészség egyaránt fellebbeztek. A temesvári tábla tegnap hirdette ki ítéletét, amelyben helyt adott a magánvádló fellebbezésének és a felmentett vádlottak közül Kratochwill János mérnököt, a volt csehszlovák követtség egykori tisztviselőjét kilenc évi fegyházbüntetésre ítélte, míg Csermákék büntetését helybenhagyta. A tábla ezenkívül Csermákékát, Putici Liciu dr. ügyvédet, Putici Victor volt törvényszéki jegyzőt és feleségét együttesen több, mint negyedmillió lejnyi kártérítésre kötelezte a károsultak javára. Ezek között Hartmann aradi ékszerész felesége 240.000, Szal Miksa szabó 29.000, Kohn Sámuel kereskedő pedig 2900 lejrel szerepel, amely összegeket a másodfokú ítélet alapján behajthatják az elítéltektől.

Két érdekes elvi döntés állampolgársági ügyekben

A bucaresti törvényszék helyt adott egy revíziós kérésnek

Bucuresti, március 23. Dávid Moskovits fővárosi lakosnak az állampolgársági lajstromból való törlését rendelte el első fokon a bíróság, azzal, hogy nem nyújtotta be a szükséges iratokat. A végzés ellen benyújtott kontesztációt a bíróság ugyancsak visszautasította. Felfolyamodás folytán került az ügy a törvényszékhez.

Bár a felfolyamodás indokai jóval a kitűzött tárgyalási határidő előtt az ügy iratsomójához voltak csatolva, a törvényszék a felfolyamodást visszautasította azon a címen, hogy a gyorsított eljárásról szóló törvény 70. szakasza értelmében az indokokat tíz nappal a határidő előtt közölni kellett volna az ügyészséggel.

Dávid Moskovits a per újrafelvételét kérte a polgári perrendtartás törvény 288. szakaszának 2. és 4. bekezdése értelmében. A bucaresti törvényszék I. Mocavei tanácselnök elnöke alatt foglalkozott az ügygel, a kérést elfogadta, érdemben megadta a szót a feleknek és a kontesztációt ma

gáévá tette, elrendelte Dávid Moskovitsnak az állampolgári lajstromba való visszairását.

Sulem Silbermann 1919-ben optált a román állampolgárságra. 1938-ban Moise Silbermann, Sulem fia, állampolgársági kérését a bíróság jóváhagyta. Az ügyészség felfolyamodást jelentett be azon a címen, hogy Moisa Silbermann nem terjesztette be szüleinek házassági bizonylatát. A törvény szerk a felfolyamodást elfogadva, elrendelte Moise Silbermannnak az állampolgársági lajstromból való törlését.

A töröltnek egyik testvére, Josef Silbermann kontesztációt nyújtott be a bírósághoz és előterjesztette szüleinek házassági bizonylatát is. A járásbíró az előző törvényszéki ítéletet res iudicatenak minősítve, visszautasította a kontesztációt, amely ellen Josef Silbermann felfolyamodást jelentett be. A bucaresti törvényszék a felfolyamodást magáévá tette és elrendelte Josif Silbermann visszairását.

Sikerrel végződött a nagybányai aranybánya munkásainak béremelési mozgalma. Nagybányáról jelentik: Az állami aranybánya és feldolgozó üzemének munkássága három hónappal ezelőtt erőteljes bérharcot indított be munkabéruk felemelése érdekében. Felmondták a kollektív szerződést, hogy az ne maradjon érvényben az április 1-én kezdődő költségvetési évre és az állami vasgyárak munkásaival együttesen emlékiratot készítettek, amelyben 20-25 százalékos béremelést követeltek. De ezenkívül a munkarend hiányosságaira is kitértek követeléseik során a munkások. Mikor a munkások az emlékiratot átnyújtották a bányakincstárnak, Marin bányaigazgató egyáltalán nem volt hajlandó béremelésről tárgyalni.

Robinson Crusoe

Énekes, táncos meseoperett 10 képpben.

Szamosujváron ötszáz cseh menekültet helyeztek el. Két nappal ezelőtt különvonaton ötszáz cseh menekült érkezett Szamosujvárra. A menekülteket a román négyes tagjai tejjel, teával, kenyérral, cigarettával fogadták. A menekülteket részben a javítóintézetben, a fiú liceumban és árvaházban, részben pedig a tanítóképzőben helyezték el. Petrescu ezredes, vármegyei prefektus intézkedett az iránt, hogy a menekülteket lássák el a szükséges élelmiszerekkel.

Gondos feleség munkából hazatérő urát Diana sósborszessel várja.

Szentgyörgyi professzor felsőházi tag. Budapestről jelentik: A szegedi egyetem tanári kara értekezletén választotta meg az egyetem új felsőházi tagját, Szentgyörgyi Albert dr. egyetemi tanár személyében. Póttaggá Miskolczy Dezső orvoskari tanárt választották meg.

Halálozás. Özv. Nierenfeld Simonné, néhai Nierenfeld Simon volt fakeskedő neje f. hó 23-án elhunyt. Temetése ma, pénteken d. u. 2 órakor lesz a Goldstein-malom-ból.

Pán-Amerikai dollár. Londonból jelentik: A Financial News című előkelő angol közgazdasági újság legutóbbi számában arról ír, hogy az Egyesült Államok körmánya nagy erőfeszítéseket tesz, hogy Dél-Amerikát a német befolyás alól megmentse. Ennek a tervnek keretében tartozik a panamerikai dollár kibocsátása, mely egész Amerikában, tehát úgy Dél-Amerikában, mint Észak-Amerikában is érvényes lesz. Az Egyesült Államok körmánya, — mint az igen komoly és megbízható angol pénzügyi szakújság írja, — ezzel érdekelté akarja vonni a gazdasági bajokkal küzdő Dél-Amerikát és a panamerikai dollár is egyik eszköze annak, hogy gazdasági közösséget egészen szorosra tegye a délamerikai államokkal és elvonja minden más érdeklődéstől.

Ebben az esztendőben elkészül a Képzőművészeti Társulat temesvári palotája. Temesvárról jelentik: A Képzőművészeti Társulat palotája építkezésének befejezését a királyi helytartóság teszi lehetővé, amely erre a célra négy és félmillió lejt vett fel költségvetéséből. A terveket Liuba Cornel volt ipari licumai igazgató készítette el és azokat most mutatta be Ciupe George dr. királyi helytartósági vezértitkárnak. Az épületben lesz egy nagy kiállítási terem, továbbá egy nagy előadóterem színpaddal, ezenkívül több műterem és irodahelyiség. A pincében a törvényes előírásoknak teljesen megfelelő légvédelmi fedezéket létesítenek.

A Népszövetség is résztvesz az amerikai világgkiállításán. Genfből jelentik: Lázasan folynak az előkészületek a newyorki világgkiállításra, amely méreteiben, látványosságban a jelek szerint felül fogja mulni Amerika eddigi hasonló kiállításait. A napokban érdekes bejelentés érkezett a rendezőséghez: részt akar venni a kiállítás — a Népszövetség is. Külön kis pavillonban fogja kiállítani politikai, szociális és emberbaráti akcióinak eredményeit: statisztikai kimutatásokat térképeket, grafikonokat fogják illusztrálni, mit tett az emberiség jólétéért és békéért. A könyvek, hivatalos kiadványok, statisztikai táblázatok között egy érdekes tárgy is lesz a látványok közt: a híres béke-éke, amely tulajdonképpen nem a Népszövetségé, csak kölcsönkérték a kiállítás élénkítésére Genf városától. Érdekes történelmi háttér van ennek az ereklyének. Kardokból van összeállítva, amelyeket az amerikai hadseregnek azok a veterán tisztjei ajánlottak fel, akik végigküzdötték a mexikói hadjáratot és az amerikai polgárháborút. A béke-éke már kiállításra került 1876-ban Newyorkban és két évvel később Párizsban. A tisztek aztán Genf városának adományozták az érdekes relikviát, amely az Alabama-teremben van elhelyezve, ahol Amerika és Anglia vitájában a döntőbíróskodás itélkezett 1872-ben. Kiállítja azonkívül a Népszövetség az 1938. évi Nobel-díjat is, amelyet a menekülteket elhelyező Nansen-hivatal működéséért kapott. Bizonyára sok lelkes csodálójra akad majd Newyorkban a Népszövetség muzeális értékű ritkaságainak.

Egy kolozsvári fiatal lány megrázó öngyilkossági kísérlet. Megrendítő öngyilkossági kísérlet történt Kolozsváron a Victoria-szállodában. Hajek Erzsébet 19 éves leány öngyilkossági szándékkal 20 darab Somnalin tablettát vett be s mire a szálloda alkalmazottai tettét észrevették eszméletlen állapotban feküdt a 3-as számú szobában. Az öngyilkos leányt gépkocsiba tették és beszállították a mentőállomásra, ahol némileg magához térítették, majd gyomormosást alkalmaztak rajta, úgy, hogy visszanyerte eszméjét. A helyszínrre kiszállott ügyeletes rendőrtiszt megkezdte a kihallgatást, amelynek során megállapítást nyert, hogy a fiatal, szép, érettségizett leány Bukarestben — ahol állást keresett magának — néhány héttel ezelőtt megismerkedett egy megyesi utazóval, aki házasságot ígért neki. Az utazó tegnap előtt elvitte Dicsőszentmártonba, ahol az egyik szállodában aludtak. Tegnap reggel az udvarló azzal távozott el a szállodából, hogy valami utralót vásárol a szomszédban és rövidesen visszatér a szállodába. Hajek Erzsébet azonban megdöbbenve vette észre, hogy ismerőse a déli órákig sem tért vissza.

Szombaton, 25-én, délután 4 órakor. Vasárnap, 26-án, délelőtt 11 órakor.

65 millió lei kölcsönt vehet fel Temesvár város svájci adóssága rendezésére. Bucarestből jelentik: A belügyminisztérium rendeltetvényt készített, amellyel Temesvár város felhatalmazza a svájci kölcsön visszafizetésére szolgáló 65 millió lejes kölcsön felvételére.

Jannings „állami-művész”. Berlinből jelentik: Emil Jannings, az ismert német filmszínész, kitüntette Hitler. Megkapta a legnagyobb német művészeti kitüntetést: az „állami művész” címet.

EGYESÜLETI ÉLET

A Goldmark Filharmoniai Társaság értesíti tagjait, hogy a közeledő husvétünnepre való tekintettel a zenekari próbákat egyelőre nem tartják meg.

Lo

Az alá Londonban képpen a ket a kiv módozato tek hozza

Először is eng tessem: felesleges éppenséggel ang mairól értekeznie sem érdekelnek. kat Disraelinél, a terelőnye volt, n India alkirályává nál, aki jelenleg minisztere. Százal volnának fontos óhajtna lenni Az zási ágnál még a bocsátják meg az Mosley, aki elh aránysszámai miai sadalmom kívül f titkáját.

Ne felelje erre nem szeretik az a sok egy típusát. veztek el, mint állandóan hazáj óssze. Törődjön be

Az angolok mi kedvelik. Minden a brit birodalom sajtógyarat akar közölsze az angol óhajjt tanulni. Ha ön is vendéglő ny gassa zsebében eg iró-igazolványát.

Az angoloknak, r van és fölötte be könnyü tulajáni az titk. Valahogy min mesék keringenek land Yard minden zik, hogy az angot tivateket tartanak igaz. Az angol jól mesterileg megszer cío.

A legtöbb baj a okkal történik, va kel, akik mint lát határt és azután a tustek minden n leikkel vállalkozásb sohasem lehet beva tom, mint visitor, üli döntő immigra lási biztos) nem kó jét, zavartalanul k. Ha ugyan van mi komolyan veszik a utlevélbe, hogy s nélküli munkát ne dély nélkül tenné, nek, a neve ráker tára, mellyel oly immigration offic kapui örökre bezár kozétek, ha esetleg dai vagy újfundlan ónt. Az engedélyt nem lehet.

Hiába gondolja ő és lelkiismeretesen hetes turistáskodás tériumhoz kérvény megszerette Angli mint vendég, han tovább élvezni a lo anyagi helyzete még még oly indokolt, e vele. Nem bocsátják et. Ilyen esetben cs Angliából és amikon saágnak megfelelőleg lesz leve, hogy mi kor is, ha nem eng kellemetlenségtől, b badul meg.

Kit engednek be nehéz válaszolni. M nileg bírálnak el. I tetlenek. Orvosok, már alig van kiltá kok kimerítették A zeren. Mérnökök és egye

Londoni levél a kivándorlásról

Az alábbi levelet egy évek óta Londonban élő újságíró írta, válaszképpen a megkeresésekre, amelyeket a kivándorlási lehetőségekkel és módzatokkal kapcsolatosan intéztek hozzá.

Először is engedje meg, hogy figyelmeztessem: felesleges angliai ismerőseinek vagy barátaiknak százalékszámairól érdekelnie. Itt a százalékok senkit sem érdekelnek. Nem érdekelték az angolokat Disraelinél, aki a brit birodalom miniszterelnöke volt, nem lord Readingnél, akit India alkirályává tettek, nem Hore-Belishanál, aki jelenleg Nagy-Britannia hadügyminisztere. Százalékai csak abban az esetben volna fontosak, ha antiszemita vezérőrhajtna lenni Angliában. Ennél a foglalkozási ágánál még a feleség nagymamáját sem bocsátják meg az angolok. Példa rá Oswald Mosley, aki elhunyt felesége kedvezőtlen arányszámai miatt ugyszólván csak a tárgyalmon kívül folytathatja antiszemita politikáját.

Ne felelje erre azt, hogy „Nálunk”. Ezt nem szeretik az angolok. A rémet emigránsok egy típusát „Bei uns” embereknek nevezik el, miután az angol viszonyokat állandóan hazájuk állapotával hasonlítják össze. Törődjön bele, hogy Anglia, az Anglia.

Mondj igazat

Az angolok mindenekelőtt a fair play-t kedvelik. Mindenekelőtt ezt tanulja meg, ha a brit birodalom felé törekszik. Ha tehát sájtgyárat akar nyitni Londonban, ne azt közölje az angol követséggel, hogy énekelni szeretne. Ha sok más százhoz hasonlóan ő is vendéglő nyitására gondol, ne szorongassa zsebében egy megszünt hetilap újságrövizát.

Az angoloknak, mivel bizonyos mértékig naitvan és fölöttébe becsületesen gondolkodnak, könnyű túljárni az eszén. De ezt nem szeretik. Valahogy mindig rájönnek. Kísérteties mesék keringenek külföldi körökben a Scotland Yard mindentudásáról. Sokan úgy érteik, hogy az angol hatóságok külön detektíveket tartanak az őrizetükre. Ez nem igaz. Az angol jólinformáltágnak a titka a mesterileg megszervezett angol adminisztráció.

Látogató és bevándorló

A legtöbb baj az ugynevezett „visitor”-okkal történik, vagyis azokkal az idegenekkel, akik mint látogatók lépik át az angol határt és azután azt hiszik, hogy most már tustelek minden nehézségen és nyugodt lélekkel vállalkozásba foglatnak. Látogatóból sohasem lehet bevándorló. Ön, kedves Barátom, mint visitor, ha a megfelelő bevezetési dűntő immigration officer (a bevándorlási biztos) nem korlátozza tartózkodási idejét, zavartalanul elíphet évekig Angliában. Ha ugyan van miéből. Az angolok szörnyen komolyan veszik azt, amit belenyomnak az utlevélbe, hogy sem fizetett, sem fizetés nélküli munkát nem vállalhat. Ha ezt engedély nélkül tenné, előbb vagy utóbb rájönnek, a neve rákerül a rettegett fekete listára, mellyel olyan szeliden babráll az immigration officer és a brit birodalom napjai örökre bezárultak ön előtt. Ne csodálkozzék, ha esetleg két év múlva egy kanadai vagy újfundlandi kikötőből küldik vissza önt. Az engedélyt törvényesen átmódosítani nem lehet.

Hiába gondolja ön, hogy felette korrektül és lelkiismeretesen cselekszik, amikor pártételes turistáskodás után benyújtja a miniszteriumhoz kérvényét és közli, hogy ugy megszerette Angliát, hogy most már nem mint vendég, hanem mint gyáros szeretné tovább élvezni a londoni ködöt. Lehet az ön anyagi helyzete még oly kitünő, elhatározása még oly indokolt, az angolok nem törődnek vele. Nem bocsátják meg a „hamis ürügy”. Ilyen esetben csak egyet tehet: elutazik Angliából és amikor visszajön, a tiszta igazságnak megfelelőleg részletezi céljait. Meglepsz leve, hogy milyen jól jár vele még akkor is, ha nem engedik be. Rendkívül sok kellemetlenségtől, bajtól és izgalomtól szabadul meg.

Kit engednek be az angolok? Erre nagyon nehéz válaszolni. Minden egyes esetet egyéniileg bírának el. Indokaik néha felismerhetetlenek. Orvosok, fogorvosok számára ma már alig van kilátás. A németek és osztrákok kimerítették Anglia felvevőképességét e téren. Mérnökök és egyéb technikusok abban az

A londoni rendőrség tudja azt, hogy ön mit mondott a bucaresti angol követségen, néhány diszkrét jeltől arról is tájékozódik, hogy a határátlépésnél mit vallott és szószertint feljegyzik a Home Officeban, azaz a belügyminisztériumban és a rendőrségen tett bejelentését. Ha e jelentéktelennek látszó vallomások között a legkisebb ellentét mutatkozik, máris felébred az angol bizalmatlanság. Az angol bizalmatlanság csak egy dolog erősebb: az angol bizalmatlanság. Bármit is tegyen ezentul, gyanakvással fogják kisérni lépéit, ha ugyan egyáltalán még sokat lépkedhet Angliában. Az angolok az ilyen ártatlan trükköket is becsapásnak tartják és kegyetlenül gyors kiutasítással büntetik.

Az angol törvénykönyvek van egy furcsa paragrafusa, a „False pretence”. Ez arra vonatkozik, ha valaki hamis ürüggyel jut anyagi eszközökhöz. Hosszu börtönbüntetés a megtorlása. Ugyanez az elgondolás érvényesül a bevándorlásnál is. Nagyon veszélyes kísérlet ilyen eszközökkel megkísérlni az Angliában való letelepedést.

Tudomásul kell venni, hogy az angol, mint nemzet, egyáltalán nem vendégszerető. Agyrendszerében kipusztíthatatlanul benne él a szigetlakó elzárkózási hajlama. Ennek látszólag ellentmond, hogy történelme során menekültek ezreinek adott otthont, új hazát. Hollandi protestánsok, francia hugenották, spanyol zsidók, monarchista orosz emigránsok (hogy csak néhányat említsünk a nagy bevándorlási hullámokból) telepedhettek meg a brit szigetekre és vegyülhettek el az angol néppel.

Az inzuláris hajlamnál tudniillik erősebb az angolok emberiségére, mely a biblia nemzetének gyakorlatban is érvényesülő keresztényi öntudatából ered. Az angolok kötelességüknek érzik, hogy segítsenek az üldözötteken, az ártatlanul szenvedőkön. A segítő vágyának határt szab az angol népközléségség érdeke, vagyis a bevándorlást az angol gazdasági viszonyoknak és a munkapiac helyzetének megfelelőleg korlátozzák. E korlátozás természetes következménye, hogy az angolok meg akarják válogatni, kit engednek be és milyen alapon engedélyezik a letelepedést. Ha valaki a válogatás szuverén jogát ki akarja játszani, az angolok már eleve úgy ítélik, hogy az illető alkalmatlan a befogadásra.

esetben remélhetik a kedvező elbírálat, ha tevékenységükből az angol iparnak kézzelfogható haszna van. Ezt azonban nemcsak szavakkal kell bizonyítani.

Önálló vállalkozónak akkor van esélye, ha megfelelő tőkével rendelkezik, nem okoz konkurenciát angol cégeknek és angol állampolgároknak elhelyezkedési lehetőséget nyújt. Az engedélyt ilyen esetekben egy évre adják meg és azután az első öt esztendőben évről évre kegyetlen szigorral átvizsgálják könyveit, hogy cége megfelel-e a követelményeknek és valóban eredményesen dolgozik-e. Rosszul menő, eladósodó, tengőös vállalkozásokat nem szeretnek Angliában.

Ha vállalkozásra gondol, ne képzelje, hogy önnek sikerülni fog, amit Napoleon hiába kísérelt meg, hogy meghódítsa Angliát. Ne higgyen első benyomásnak, hogy az angolok lassuak, kényelmesek és a hét nagy részét vikendzéssel töltik el. A munka-metódusban tényleg nagy a különbség Anglia és a kontinens között, de a tapasztalat azt mutatja, hogy az angolok a maguk módján egészen kedvező eredményeket érnek el.

Hiába számítja ön ki íróasztala mellett, hogy az angol árnaknál jóval olcsóbban tud villanykörtét, vagy radirgumit előállítani, hamarosan rá fog jönni, hogy tévedett. Mindenekelőtt az angol munkáakra kell tekintettel lennie. Egy angol munkás körülbelül 4 fontot keres hetenként. Bármihez fogjon Angliában, a legfontosabb, hogy legyen módja a „kiváráásra”.

Az angol cégek rendszerint évszázadokig állnak fenn és ezért évtizedekben gondolkodnak. Nincs semmi érzékük az iránt, hogy önnek sürgős a dolog. Nem elég, ha ön angolul tanul, önnek Angliát kell tanulnia. Ez pedig nagyon nehéz lecke és csak Angliában sajátítható el. Rendkívül sokan buktak bele abba, hogy azt hitték, „majd megmutatják Angliának”. Bele kell törődnünk, hogy az angolok inkább a bevált rosszat, mint a kipróbáltan jót választják. Lehet, hogy valami Romániában, Németországban, vagy Franciaországban a lehető legelőnyösebbnek és hódítóan frappánsnak látszik, az angoloknak azonban nem kell. Hogy miért nem, ezt

csak akkor tudhatja meg, ha megismerte a világ legsajátosabb, csupa ellentétből össze tevődő nemzetét: az angolt.

Az „Immigration officer”

Mingyárt a határ átlépésénél meglepetésre számíthat. Megtörténhetik, hogy érvényes vizuma ellenére az immigration officer nem engedi be. Vakmerőség egy ilyen alantas fiatalembertől, hogy szembe száll a követség döntésével — gondolja ön. — A vizum azonban — legtöbb európai nemzet állampolgárainak nincs is rá szükségük — az angolok szemében nem azonos a beutazási engedéllyel. Azt a kishivatalnokot, aki a hajón, vagy a kikötőben az ön utlevélét ellenőrzi, nehéz és bonyolult vizsgák után választották ki és vakon megbíznak tisztánlátásában, ítéletében. Példázza ezt a következő kis történet: Egy előkelő külföldi vállalkozásnál munkaengedélyt kapott egy magyar szakember.

E munkaengedéllyel elfoglalta állását és most már azt kérte, hogy feleségét is kihatathassa. Pár héttel később megkapta a Home Office levelét: Az államtitkár ur — így szólt az irás — az angol állami hivatalok lekötözésében udvarias stílusában — rendkívül sajnálja, hogy a kérelmet nem teljesítheti. Önagsága beutazásának engedélyezése kizárólag az Immigration Officertől függ és az államtitkár ur nem avatkozhatik bele a határhivatalnok munkakörébe. Viszont az államtitkár ur reméli, hogy e levél felmutatása után az immigration officer jóindulattal fogja elbírálni önagsága kérését.

Levelemet, mint ez általában szokásos, azzal fejezem be, hogy nem irhatok többet, mivel már nagyon hosszúra nyult. Ön talán, kedves Barátom, ismét rossznéven veszi, hogy nem feleltem minden kérdésére. Igérem, legközelebbi levelemben ezt is megkísérelm.

Szigoru intézkedések az élelmiszerek indokolatlan drágulása ellen

Dombrovschi bucaresti főpolgármester letöri a fővárosi árszorót

BUCURESTI, március 23. Az utóbbi napok eseményeinek lázas alakulása — mint a Rador távirati iroda jelenti — mely benyomást keltett a fővárosban. Többek között az események hatása alatt az élelmiszerek árában teljesen indokolatlan emelkeds következett be. A lakosság egyes élelmiszereikket iránt különös érdeklődést tanusított, ami az illető cikkekben meglepő uszorához vezetett.

Dombrovschi tábornok, Bucuresti főpolgármestere, erőles intézkedésekre határozta el magát, hogy elejét vegye a további uszorának. A főpolgármester falragásokon hozta ma a főváros lakosságának tudomására, hogy az uszorátörvény ellen vétő kereskedőket 3-9 hónapi fogházzal, 30 ezer lejig terjedő pénzbüntetéssel és az üzlethelyiség bezárásával büntetik meg.

A fővárosi hatóságok ma elhatározták a hus árának maximálását.

Dr. Marinescu tábornok közegészségügyi miniszter látogatása Kolozsváron

Cluj, március 23. Dr. Marinescu tábornok közegészségügyi miniszter tegnap Kolozsvárra érkezett. Dr. Marinescu tábornok Máramarosszigeten és Besztercén volt szemleuton, ahonnan visszatérőben megszakította utját Kolozsváron. Az állomáson dr. Coriolan Tataru királyi helytartó üdvözölte a minisztert, aki később dr. Septimiu Baritiu egészségügyi vezérfelügyelőt fogadta kihallgatáson. Dr. Baritiu ismertette a miniszterrel azokat az intézkedéseket, amelyeket Kolozsváron és Szamostartományban a közegészségügyi viszonyok feljavítása érdekében foganatosítottak.

Baritiu vezérfelügyelő azt is közölte Marinescu tábornokkal, hogy a Romániába érkező csehszágai menekültekkel kapco-

latosan óvintézkedéseket foganatosítottak, hogy az esetleges fertőző betegségeknek, vagy járványok behurcolásának elejét vegyék. A miniszter figyelemmel hallgatta meg Tataru Coriolan királyi helytartó és Baritiu egészségügyi vezérfelügyelő jelentéseit és meglegedését fejezte ki a foganatosított intézkedések fölött.

RIMOCZI INTREPR. DE TRANSPORT CLUJ. BIROU VISAVIL. CU GARA. PIATA GARII 9. TEL. - 3559. MAGAZIE GARAJ SI LOCUINTA STR. GARDII 9. TEL. - 5025.

Sorra végzik ki a kommunista felkelés vezéreit

Aranjuezt bombázták a nemzeti repülők

Madrid, március 23. A katonai törvény-szék eddig tíz halálos ítéletet mondott ki azon kommunista vezetők ellen, akik résztvettek a március 6-12. közötti katonai felkelésben. A halálraítélteket már ki is végezték. A vizsgálat egyébként a felkelés ügyében még nincs befejezve. A sok száz letar-

tóztatott közül csak a mozgalom vezéreit tartották fogva. Ezeknek pere a napokban kerül tárgyalásra.

Franco tábornok repülőgépei ma bombázták Aranjuez városát. A polgári lakosság körében 14 halott áldozata volt a bombázásnak.

Későbbi időpontra halasztották el a Davila Színház kitűzött előadásait

A Davila színház igazgatósága a közönség tudomására hozza, hogy a kitűzött műkedvelő és gyermekelőadásokat későbbi időpontra elhalasztották. Az előadások időpontját a színház közölni fogja.

558 millió dollár Amerika légi fegyverkezésére

London, március 23. Két erőteljes robbanás történt tegnap Anglia területén. Birminghamban egy lőszergyárban robbant a

bomba. Egy munkás meghalt, többen súlyosan megsérültek. A második robbanás Luan városának főuccáján következett be. A robbanás közelében két ház összeomlott. Néhány nő megsérült. A rendőrség öt letartóztatást eszközölt.

Ujabb kegyelmi és amnesztia-rendelet

Bucuresti, március 23. Az igazságügyi minisztérium rendeletétörvényt készített, amely ma megjelent a hivatalos lapban. A rendeletétörvény számos megkegyelmezést, amnesztiaiban részesítést és büntetés mérséklést tartalmaz.

SPORT

Nem lesz vasárnap bajnoki forduló

Cluj, március 23. Meg nem erősített híradás szerint a szombatra és vasárnapra kitűzött összes A) és B) liga mérkőzéseket későbbi időpontra halasztják. Vasárnap így csak legfeljebb alkerületi bajnoki és barátságos mérkőzéseket fognak tartani.

Az asztalitenisz világbajnokság végeredményei

Kairó, március 23. Az egyiptomi asztalitenisz szövetség a világbajnokságok befejezte után kiadta a hivatalos versenyeredményeket, melyek a következők:

Férficsapat: 1. Csehszlovákia 10 ponttal, 2. Jugoszlávia 9 pont, 3. Anglia 8 pont, 4. Litvánia 7 pont, 5. Románia 6 pont, 6. Egyiptom 5 pont, 7. Franciaország 4 pont, 8. Görögország 3 pont, 9. India 2 pont, 10. Palesztina 1 pont, 11. Luxemburg pont nélkül.

Női csapat: 1. Németország 4 győzelem, 2. Csehszlovákia 3 gy., 3. Románia 2 gy., 4. Egyiptom 1 gy., 5. Palesztina győzelem nélkül.

Férfi egyes: 1. Bergmann német, 2. Ehrlich lengyel, Döntő: 21:18, 21:15, 21:17.

Női egyes: 1. Depetrisova cseh, 2. Pritzi német. Döntő: 21:10, 13:21, 14:21, 21:19, 21:16.

Női páros: 1. Pritzi—Bussmann német, 2. Adelstein—Kolosváry román. Döntő: 21:19, 21:17, 21:16.

Férfi páros: 1. Barna angol—Bergmann angol, 2. Hamz—Tarkaköfver (cseh-luxemburgi). Döntő: 21:18, 21:15, 21:12.

Vegyes páros: 1. Vana—Votrubkova cseh, 2. Tereba—Keterowa cseh. Döntő: 12:21, 21:17, 21:19, 21:16.

Valamennyi döntőt a kairói egyetem disztermében Faruk király jelenlétében játszották le.

Mi újság a sportvilágban?

Különös kis emberke kormányozza az oxfordiak versenynyelőcsatát a nagy Oxford—Cambridge találkozó. Massey Hart a neve, mindössze 127 cm magas és 39 kiló. Kanadai fiú és ha hat éves korában nem hajtottak volna végre rajta súlyos agyműtétet, ma biztosan korongozna. Az agyműtétet követően azonban alig nőtt és sulya sem gyarapodott. Testi képességei dolgában azonban teljesen egyforma a „fejnöttekkel”. A világ legkisebb kormányosa mellékesen kiváló golfozó is.

Ujfajta diszkoszot találtak ki a németek. Egészen szabályos, előírt sulyú és mégis más... A Leichtathlet című lap így ír róla: Amikor a versenyző megfogja, azt hiszi, hogy sokkal könnyebb. Pedig ugyanolyan nehéz. A feltaláló a súlyelosztás terén alkotott újat.

A svájci gyaloglók vasárnap már megkezdik az idenyt. Baselben 25 kilométeres távon mérik össze erejüket.

Megjelent

az Erdélyi Cionista Kulturközpont kiadásában:

Nathan Bistrizky:

Az iluság utja

Ara 20 lej.

Salamon Goldelman:

Zsidó nemzetségség

Ara 20 lej.

Megrendelhetők a Zs. N. Sz. timisoarai központjánál és a körzeti irodáknál.

Könyvkötészeti munkákat izlésesen és olcsón készít a

GLORIA

könyvkötészet

Feladonos: MARK LAZAR.

CLUJ, Piața Unirii 9.

Megérkezés New-Yorkba...

Newyork, március 23. A közeli hónapokban sokan utaznak Európából az Egyesült Államokba, ahol nemsokára megnyílik minden idők legnagyobb kiállítás. Az „Ujvilág” így általában jobban érdeklődik az európai olvasóközönséget, mint eddig. A partraszállás és ellenőrzés szigorúságáról sokat írtak az európai sajtóban.

Mint újságíró és mint utas, hadd mondjam el tehát „landolási” élményeimet. Az az érzésem, hogy egyik újságíró kollégámat, aki legutóbb panaszkodott, balszerencse fogadta az újvilág földjén, mert szokatlan, tulságosan szigorú vizsgálatot „fogott ki” és az ő huszonnégyórás „fogvatartását” nem lehet általános tünetek tartani.

Néhány órával a partraszállás előtt, a dohányszóban megjelent a fogadási lista az ellenőrző hajó érkezésére. Hatvan szánót adtak ki, egyenként öt dollárért. Az a szám nyerte a fogadást, amely eltalálja, hogy az „Ambrosia” nevű kis hajó a határtiszteket melyik percben érkezik. Első díj 18 dollár, két második díj 60—60 dollár. Így aztán fokozott izgalom várta a kis hajót, amely délután hét óra 13 perckor futott a nagy gőzös mellé.

Mr. Epstein nyerte a díjat! — hirdették ki az eredményt.

Őszintén kijelentem, hogy az utasoknak a partraszállásnál ez volt a legnagyobb izgalma. Utána, mint az szokás, a nagy szalont berendezték ellenőrző hivatalnak, az immigrations officier-ek helyetfoglaltak és mindenki sorszám szerint az egyik tiszt elé járult.

A 13-as asztalhoz kerültem (bár inkább a fogadásnál tettem volna meg a tizehármast számot!). Őszhaju filmarcu uriember bele-nézett az utvelembé és két kérdést intézett hozzám:

— Volt-e már Amerikában? Meddig óhajt az Egyesült Államokban tartózkodni?

Angol tudásom jelentékeny részét ki-merítve azt feleltem, hogy Amerikában még nem voltam és hat hónapra kérek tartózkodási engedélyt. Erre benyomta a bélyegzőt az utvelembé, majd biccentett, hogy rövid dialógusunk befejeződött. Megkértem, engedje meg, az újságíróknak, hogy nézzem végig néhány jelentkezést. Őszintén csodálkoztam, hogy mi van azon néznie, de aztán rámutatott egy székre.

Német emigráns volt a következő utas. Apa, anya, két gyermek. Utveleük nem volt, az angol állam oltalmi levelével utaztak. Irásait kitergezték. A tiszt megnézte az effélevitét és megkérdezte a férfit, hogy hol óhajt letelepedni? A férfit azt felelte, hogy Clevelandban, ott élnek a rokonai, akik egyelőre ellátnak. Sok szerencsét, mondta a

tiszt. Slussz.

Magyar hölgy háromnapos engedélyt kért, mondván, hogy a nővérét látogatja.

— Volt-e már Amerikában?

— Hógyne!

Benyomták az utvelembé a három hónapot.

V. ur párizsi bélyegkereskedő hat hetet kért. Közölték vele, hogy hónapnál kisebb adag nincs, válasszon: egy hónap, vagy két hónap.

— Két hónap!

— All right!

Jugoszláv exportőr is gyorsan végzett volna, ha nem érdeklődik negyedórát a tisztél, hogy miképpen lehet délamerikai vizumot szerezni és hogy azután visszamehet-e még az Egyesült Államokba és küldhet-e a feleségének efidéviét? Az őszhaju tiszt unottan, de udvariasan felelt minden kérdésre.

Egymás után tíz utasnál nem történt figyelemreméltó. Végül egy angol hölgnél kiderült, hogy április 14-én lejár az utvele.

— Akkor nem adhatok hosszabb engedélyt, mint egy hónapra szólót, — mondotta a tiszt. — A brit konzulátuson hosszabbítsa meg az utvelet, azután kap új engedélyt. Az angol hölgy sohajtott.

— Mennyi szaladgálni valóm van anélkül is!

Ő volt az egyetlen elégedetlen utas az egész társaságban. Kicsit megsértődött, amiért a tiszt nem vállalta az utlevél meghosszabbítását is.

S. A.

— Nagy szerencsétlenséget okozott Csikta-palcán a felrobbant gránát. Csikszederáról jelentik: Borzalmas szerencsétlenség történt Csikta-palcán, a Negre Akos-féle fémöntődében. Negre Ödön az egyik rézolvastó grafit tégelyébe egy gránáthüvelyt is bedobott, anélkül, hogy azt előzőleg megvizsgálta volna. Néhány perc múlva a gyorsan hevülő tégelyben felrobbant a hüvely és az öntőhelyiséget pillanatok alatt valóságos kar-tácsszerűen borították el a tégely és a tüzhely szétrepülő darabjai. Az ott tartózkodó Negre Ödönnek egy nagyobb szilánk a hasfalát szakította fel és ezenkívül több, mint ötven szilánk hatolt testébe. Esméletlen állapotban szállították be a csikszederai Szent Vince nővérek szanatóriumba, ahol rövid szenvedés után meghalt. Súlyos sérüléseket szenvedett Negre Akos, az öntőde tulajdonosa és László János öntősegéd is. Az eddigi vizsgálat megállapította, hogy a gránáthüvely a háboruból maradt vissza, azt azonban még nem tudták tisztázni, hogy milyen körülmények között került az öntődebe.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A SELECT MOZGO MUSORA:

Amanda. Fred Astaire és Ginger Rogers világhírű táncoskomikusok legújabb vígjátéka; zenéjét szerezte Irving Berlin, az „Alexander Ragtime Band” szerzője.

AZ URANIA MOZGO MUSORA:

Gunda Din monumentális filmalkotás Rudyard Kipling közismert regénye nyomán. Főszerepekben: Victor Mc. Langlen, Douglas Fairbanks jr., Cary Grant. Jobb, mint a „Bengáli” és a „41-es brigád”.

AZ EDISON MOZGO MUSORA:

Három ragyogó film egy helyért! I. Az árcos ügynök. Dick Foran-nal, az éneklő cowboy-királyal. II. Stan és Bran rendőrök. III. Hiradó.

Jón: Scipio L'Africano.

A ROYAL MOZGO MUSORA:

Az év legnagyobb szenzációjának bemutatója. Parádés szereposztásban, csodálatos pazarsággal, gyönyörű zenével elevenedik meg Johan Strauss élete: A nagy keringő. Felülmúlja az év összes filmjeit. Főszereplők: Fernand Gravet, Luise Rainer, Miliza Korjus, Hugh Herbert. A Metro Goldwyn jubiláris produkciója. Műsor előtt 2 premier journal: Fox és Metro.

A CAPITOL MOZGO MUSORA:

Premier világsláger! Állat az emberben. Zola Emil remekműve filmen. Főszereplők: Simone Simon és Jean Gabin.

RIO MOZGO MUSORA:

I. A halálos veszedelem. Izgalmas cow-boy film. Fősz.: Dick Foran és Linda Perry. II. Ut a határ felé. Az évad legnagyobb háborus filmsláger. Fősz.: Oscar Homolka és Constance Bennett. III. Hiradó. A vasárnapi előadásokon visszamaradni nem lehet.

Következő műsorunk: I. A pillangókisasszony. II. A halálhajó kapitánya.

Egyetlen zsidó ház széder-asztaláról

nem hiányozhat a

SEELNFREUND SALAMON

remek színes rajzaival illusztrált

הגדה של פסח

SZABÓ IMRE 16 oldalas bevezetőjével.

A mű kedvezményes ára 80.— lej.

Tanítók és hitközségi alkalmazottak nagyobb vételnél árengedményt kapnak.

Rendelések és megkeresések:

Braun Litografia Cluj, Str. Vasile Goldiş 4.

RÁDIO MŰSOR

Péntek, március 24.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvos tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 18: Sibiceanu zenekar. 19: Felolvasás. 19.15: Egyházi hangverseny az evangélikus templomból. 20: Felolvasás. 20.15: Filionescu zongoraművész hangversenye. 20.35: Közvetítés az Operaházból. A szünetekben hírek. Majd: Hírek külföldről német és francia nyelven. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13.10: Zongoraszámok. 13.10: Hírek. 13.55: Énekszámok. 14.30: A rádiószalonzenekara. 15.35: Hírek. 18.10: Hanglemezek. 19.20: Sportközlemények. 20: Csángózene. 21.10: A Soproni Liszt Ferenc Zeneegyesület hangversenye. 21.55: Hírek. 22: Hírek. 23.10: Jazzhármás. 24: Katona zenekar. 1.05: Hírek.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból?

London Regional. 20: Könnyű orgona. 20.25: Közvetítés Newyorkból.

Szofia. 20: Tristan és Isolda, Wagner operája.

Szombat, március 25.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvos tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 17: A Románia őrsége szervezet órája. 18.15: A munka és jövedél szervezet órája. 20: Rádiózenekar. 21: Felolvasás. 21.15: Carmen-ének. 21.45: Uzenetek. 22: Hírek. 22.15: Tánccsele. 23: Hírek. 23.15: Vendéglői zene. Majd: Hírek külföldről német és francia nyelven. Utána: Közlemények.

Budapest I. 9: Hanglemezek. 9.45: Hírek. 13.30: Beszkárt-zenekar. 15: Cigányzene. 16: Tarka gyermekdelután. 16.30: Zongoraszámok. 17.30: Hanglemezek. 18.10: A Csizterci Rend pécsi „Nagy Lajos Gimnázium” ének- és zenekara hangversenye. 19.35: A rádiószalonzenekara. 20.40: „A vén bakancsos és fia a huszár”. Népszimfő. 22.40: Hírek. 23: Jazz. 24: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból?

London Regional. 20.30: Hangverseny Amerikából.

Parizs Post. 20.10: Operettrezletek.

Zágráb. 21: Orgonahangverseny.

Varsó. 22: Rádiózenekar.

APRÓ HIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állatkeresők, üdülőhelyek és fürdőhirdetéseit, továbbá elvesztett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csak előfizetés mellett közzétehetjük. Jelzés levelekre, megkeresésekre csak válaszbellyel ellenében válaszolunk és csak portozott leveleket továbbítunk.

Egyetemi hallgató, román és francia nyelvtudással, vállal nyelvtanítást és középiskolások tanítását ebédkoszt ellenében is. Ajánlatokat „Lelkiismeretes” jellegre kér a kiadóba.

Butorozott szoba fürdőszobahasználattal (esetleg konyahasználattal is) két személy részére április 1-re kiadó. Klein, Str. Regina Maria 9.

Magánórak francia, román nyelvekből matematika és fizika-kémiából. Cim a kiadóban.

Okleveles gyógyszerésznő nagy praxissal román, magyar, német nyelvtudással azonnalra felveszek. Cim a kiadóban.

Esküvők, barmicvok és szidik rendezését olcsón vállalom. Meghívásra házhoz és vidékre is megyek. Alkalmi tortákat és kuglerket olcsón készítek. Adlerné, Str. General Gherescu 7.

A zsidófiában, zenésget mutakiváltképpen szerű szellemekben kiválóket produk

A sakk, származott, szivárgott, népszerűség század közepén sportszerűtákosokkal

nek és a bakipróbálják közli versenyzik meg. Gyfesszor Andédődött a világerbe lépni. a világ legje meteoriként f jött át Amerlamint a töbros mérkőzésphy tündökléniális kombinivtált ki, de a szerepléstől

Most a zsidóba erősebben születési Steichenből szárm század 60-as

ru utánig volháboru utáni dó nagymester közli versenyeközi Kashdanhoztak dicsősé nyitották sakk

De különöaki a közfigyeltá és az utóbbimek sorozatáva

ban, — a bucur egy kis sapadt, fel a román fővekkor a kis Reaszági Ozierkow

a napvilágot. E löknek volt a h korában tanult

éses korában, r öröutra indult. e meg a legerőtomoly, éleseszű

ki, mikor sakk a figyelmét a

között 20—30 yogva hajoltak ye előtt.

Családja nems egyesült-Államokulmányai ekkor

an Rosenwald, nigrált gazdag atalembert párt

ilte egyetemti osenwald szerzőjéba, könyvelő

Most kezdődött zdelem foglalközében nagymember nem bír ér csábjainak é

utasos sakkköz Egyesült Államashan előtt, ak snak hoztak di

nyes győzelemi s agymesteri kval

A következő év en tartott versen

e az ex-világbajn

an ismét Amerik

lletországi Kem

nyen Flohrral

só díjon. 1938-b

Hastings-ben e

ba, ott ismét m

idei leningrá

ohr után másod

gyrészt zsidók

ió nagyon tehet

Játékmodora na

életi felkészült

UJ KELET Legújabb hírek

Gafencu külügyminiszter nyilatkozata a román-német gazdasági egyezményről

(Első oldali cikkünk folytatása.)

Hore-Belisha hadügyminiszter ezután Chamberlain miniszterelnök nevében a következő kijelentést tette:

— A kormánynak a keleteurópai helyzetrel kapcsolatban nincs újabb közölni valója. A kormány figyelemmel kíséri az eseményeket.

Hore-Belisha ezután a Memel-vidék megszállásának körülményeivel foglalkozott és részletesen megindokolta, hogy Anglia miért vette tudomásul ezt a német és a litván kormány előzetes megállapodása folytán létrejött tény.

Buttler külügyi államtitkár ezután bejelentette, hogy a megszüntetett prágai követtség, valamint a Csehország területén volt angol konzulátusok tisztviselőinek jogi helyzetét a kormány változatlanul fenntartja.

Az idegeneket is bevezetik a francia hadseregbe

Párizs, március 23. A francia hivatalos

lap mai számában rendeltörvényt közöl, amely módosítja az 1938 március 31-ről kelt sorozási törvényt. A rendeltörvény különböző szabályokat állít fel a sorozásra néve és előírja, hogy minden 17 évet betöltött idegen is engedélyt kaphat arra, hogy felvétesse magát francia csapattekbe.

Miért adta át Litvánia a Memel-vidéket?

Kaunas, március 23. (Rador). A Memel-vidék átadását kommentálva, a „Tuhoš“ című litván hivatalos lap olyan értelemben ír, amelyből kiviláglik, hogy nem a jóézés, sem az önröndelkezési jog volt az indító ok, amely Litvániát arra készítette, hogy Memelt átadja, hanem a német birodalomtól való félelem, mivel maga az állam léte forgott kockán.

Hitler Memel-ben

Memel, március 23. Ma reggel nyolc óra körül a német csapatok bevonultak Memel városába. A német lakosság nagy lelkesedéssel fogadta a katonai csapatokat, amelyeket rendőrközpontok és a nemzeti szocialista párt katonai alakulatai követték.

Délelőtt 10 órakor megérkeztek a memeli kikötőbe a német flotta első egységei is. Néhány torpedóromboló és naszád bevonulása után megérkezett a Deutschland cirkáló is, amely fedélzetén Hitler kancellárt, dr. Frick belügyminisztert, valamint a nemzeti szocialista Németország több vezető személyiségét szállította Memelbe.

Litvánia szabadkikötőt kap Memelben

Berlin, március 23. Ribbentrop német külügyminiszter táviratilag közölte Hitlerrel, hogy aláírták a Memel-vidék elszakadásáról és Németországhoz való visszacsatlakozásáról szóló államszerződést. A szerződésben kikötötték, hogy Memelben szabadkikötőt biztosítsanak Litvánia számára, hogy ezzel Litvánia gazdasági szükségleteinek eleget tegyenek.

A litván-német „szerződés“

Berlin, március 23. Himmler, a német rendőrség főnöke és az SS-csapatok vezetője éjtörő már Memelbe érkezett Berlinből jövet, hogy Hitler látogatását előkészítse.

A csütörtök reggeli német lapok teljes terjedelmükben közölték a Németország és Litvánia között létrejött öt szakaszos szerződést. Az 1. pont szerint Hitler kancellár és a litván köztársaság elnöke elhatározták a Memelnek a német birodalomba való bekebelezését, a Németország és Litvánia között függőben levő kérdés ezután való rendezését és ugyanakkor a jó kapcsolatok korszakának bevezetését a két ország között.

Hitler bevonulása

Berlin, március 23. Hitler Roeder tenger-nagy kíséretében szerdán este félhét óra körül Swinemundába érkezett. Itt a Deutschland cirkáló fedélzetére szállt fel, amely hét óra körül felszedte horgonyát. A Deutschland cirkáló a Graf Spee tengernagy hajó és a Scheer tengernagy hajó, valamint több cirkáló, torpedónaszád kísérte el Memel felé.

Csütörtökön délelőtt 10 óra körül érkezett meg Memelbe a Hitlert szállító hajó. A kikötő hajói sztrénabugással üdvözölték a Deutschland beérkezését. Hitler ellépett a tengerész diszszázad sora előtt, majd dr. Frick belügyminiszter és Himmler rendőrfőnök kíséretében autón a városba hajtatott, amelynek főtérén hatalmas tömeg üdvözölte. Memel városa felett vadász és bombavető repülőgépek sűrű rajai keringtek. A főtérén dr. Neumann, a memelvidéki németek vezére üdvözölte Hitlert, aki a memeli SA-csapatok tiszszázada előtt lépett el, majd megjelent a memeli színház erkélyén.

a német légitámaszpont az Északamerikai Egyesült Államok legfontosabb kikötő városait.

Hudson Moszkvába érkezett

Moszkva, március 23. Hudson angol kereskedelmi államtitkár csütörtök reggel megérkezett Moszkvába.

Kroftát letartóztatták?

Prága, március 23. A prágai rendőrigazgatóság cáfolja a francia sajtóban megjelent hírt, amely szerint Krofta volt csehszlovák külügyminiszter s a külügyminisztérium két főtisztviselőjét letartóztatták.

Külpolitikai kérdések a magyar parlament előtt

Budapest, március 23. A képviselőház külügyi bizottsága csütörtök délelőtt ülést tartott, amelyen a kormány részéről megjelent Teleki Pál miniszterelnök, Csáky István külügyminiszter, vitéz Bartha honvédelmi

Németország közvetlenül részt vesz a román mezőgazdaság, ipar és erdőkitermelés kiaknázásában

BUCURESTI, március 23. A bucaresti német követ közölte a külügyminisztériummal, hogy a román kormány által Csehországban eszközölt összes hadfelszerelési megrendeléseket teljesítik. A folyamatban lévő megrendeléseket haladéktalanul leszállítják. 30 vagon hadfelszerelési anyagot már el is indítottak Lengyelországon át Romániába.

Ma délután aláírták a Németország és Románia közötti gazdasági egyezményt. Mint a Rador távirati iroda jelenti, a Németország részéről dr. Wohltat gazdasági tanácsos által aláírt egyezmény a Németország és Románia közötti szorosabb gazdasági együttműködés keretét fekteti le. Az új egyezmény a kölcsönös árucserre eddig még kihasználatlan lehetőségeinek megvalósítására is törekszik. Németország Románia rendelkezésére fogja bocsátani a maga tapasztalatait a mezőgazdaság, az ipar és az erdő-kitermelés terén; a németek Románia rendelkezésére bocsátják a fentiekhez szükséges ipari felszerelést is.

Gafencu nyilatkozata

BUCURESTI, március 23. Gafencu külügyminiszter fogadta a sajtó képviselőit és az egyezmény jelentőségéről a következő nyilatkozatot tette:

— A Németországgal való gazdasági egyezmény aláírásával Románia újabb bizonyítékát szolgáltatja megértő szellemének és azon óhajának, hogy támogassa az európai békét. Ez a béke ma inkább, mint valaha, a gazdasági kérdések megoldásának lehetőségétől függ, amelyek egyazon síkba helyezik Európa összes kis és nagy népeit. Ebből az elvből kiindulva a román kormány nyilvánította az európai szolidaritáshoz való ragaszkodását, közreműködve ezáltal a jelenlegi viszonyok egészségessé tételében.

— Románia a kötelezettség teljesítés útján halad, amely kötelessége abból a tényből fakad, hogy maga is európai állam.

AZ EGYEZMÉNY CELJE

— Az elmúlt év novemberében megkezdett román-német tárgyalások eredményei előreláthatóak voltak. Kezdetől végig a megértés szellemében haladtak a tárgyalások. Az aláírt egyezmény megvonja a román-német gazdasági együttműködés nagy vona-

laint és hivatása a Románia és Németország egymást kiegészítő gazdasági érdekeinek ki-elégítése. Ezek az érdekek mindig különlegesen fontosak voltak a német behozatal Románia gazdasági fejlődése és a belső román piac szükségletei számára.

— Szükségét érezzük az összes többi országgal való gazdasági kapcsolatok fejlesztésének. Ennél fogva meg fogjuk vizsgálni a lehetőséget annak, hogy más hasonló egyezményeket is kössünk. A jelenlegi román-német egyezmény a két ország békés szándékainak megnyilatkozását jelenti és azon óhajukat, hogy hozzájáruljanak az európai állapotok tisztázásához.

„MEGVÉLJÜK FUGGETLEN SÉGÜNKET“

— Ezeket a célokat lojálisan és töretlenül akarattal követjük, mint ahogyan minden körülmények között készen voltunk arra, hogy megvédjük határainkat és államunk tőkletes függetlenségét. Ugy hiszünk, hogy összes szomszédaink, közeli és távoli barátaink békés törekvéseit is szolgáljuk, együtt tal pedig a függetlenségi eszmének is szolgálatot tettünk ezáltal.

London, március 23. Lebrun köztársasági elnök csütörtök délelőtt meglátogatta az angol parlament két házát, amely ünnepélyesen fogadta a francia köztársaság fejét. Ezután a Westminster csarnokában készítették elő fényes fogadtatást. Ebből az alkalomból a Westminster óriási márványcsarnokát külön erre a célra felállított kályhával fűtötték át, amelyre 12 tonna szénen használtak fel. A márványcsarnokban ugyan is nyolc évszázad óta nem égett tűz.

A Westminster csarnokban a lordkancellár fogadta az elnöki párt, majd Lebrun elnök és felesége a Westminster apátság templomába látogattak el, ahol megkoszorúzták az ismeretlen katona sírját. Ezt követően diszhinton Windsorba hajtottak az angol királyi pár látogatására.

Párizs, március 23. Lebrun köztársasági elnök és felesége Windsorban résztvettek az angol király tiszteletükre rendezett disz-

ebédjén.

Taxa post. plátta 10. No. 24716

10. Telefon: Havonta 110 évre 600, e földre: Hav félévre 12, Hirdetések d „UJ KELET“ banati zsidó ja. Cikkekink forrás megje

Szovjet-Or semlegess

Dar

LONDON, március 23. Lenti, hogy Chamberlain külügyminiszter munkáspárti képviselői képvén kormány meghez az összes románok. A lap pártnak több kári pozíciót miniszter állít legi nemzetközies nemzetie LONDON, március 23. utáni ülésén a zető kérdése kincstári kancberlain miniszterben, hogy e kai helyzetrol. Attlee erre módjában lesz felvilágosítás

Cham

London, március 23. mentben csül során Chamberlain miniszterette, hogy n mánynak terjnyelben még het. Az angol kijelenteni, h közzás Anglián lenonandni nállását fogja.

— Még nem hogy nyilatko ról, amelyek kai eseményei a többi ország. Az angol kor Európában h ez nem felel rendezkedésén a következő: járást, amely oyan fenyege kénytelenek a dani függetle rozva arra, álló erővel próbálkozások Há az

London, március 23. kihangsúlyozza Nagy-Britanni lozza álláspe hogy Anglián megszerkeszte Franciaország Oroszország a a másik hárc landó kötelez nem adott vé

A Daily Express hármás egye többi hatalm Anglia véleme erőt kell szem getné veszély színű, hogy a vezérkarai sűr zse akció terv dás esetére. A Daily H

A ROYAL slágermozgóban ma, pénteken egy várva várt film nagy premierje MARCELLE CHANTAL egyetlen ideai filmje

A megtalált asszony

Partnere: PIERRE RENIOR.

Előtte Metro és Fox premier hird. Előadá sok: 3.20, 5.20, 7, 9.20.

Számozott jegyek. Jegyelővétel.

Japan is újabb lépésekre készül a külpolitikában

Tokió, március 23. Az Asahi Simbu című lap jelentése szerint a szerdáról csütörtökre virradó éjszaka a miniszterelnökségen a kormány öt legfontosabb tagjának bevonásával nagyfontosságú tanácskozások folytak. Valószínű, hogy a kormány nagyhorderejű külpolitikai elhatározások előtt áll. A megbeszélésen megvizsgálták az új európai helyzetet és annak Japánnal kapcsolatos következményeit. A lap hozzáteszi még, hogy a napokban energikus japán demavárható, anélkül azonban, hogy körvonaloznák, milyen állammal szemben készül újabb lépésekre a japán kormány.

BUN DE IMPRIMAT